

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Abonansi: do 9 petih vrst 4 K, od 10—15 petih vrst 6 K, večji abonansi petih vrst 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znanje za odgovor

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Dopise sprejema se podpisane in zadoščno frankovane. Reklame se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
V inozemstvu 65 par = K 2.60.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300.—	celoletno	K 480.—
polletno	150.—	polletno	240.—
3 mesečno	75.—	3 mesečno	120.—
1	25.—	1	40.—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 par po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dr. Fr. Zbašnik:

Autonomija — centralizem!...

Slovenci smo spretni razdirači, tega nam ne more oporekati nihče. Manj spretni pa smo se pokazali kot graditelji. Seveda — naš velesemenj! No, da! Rad priznam! To da včasih treba zgraditi tudi kaj, kar je še važnejše kot tisti lični pavilijoni na sejmšču!...

In pri razdiranju se pogostoma celo malo zaletimo in prenačimo. Imli smo svoj avtonomen organ, toda — proč z njim! In zd se, da so zlasti oni tako hiteli, iznebiti se ga, ki jih poznamo kot vnete avtonomiste. Seveda treba se je bilo iznebiti gotovih osebi! A kako se je to zgodilo? Človek se spomni nehotne na onega, ki je navrtal ladjo, da prežene podgane iz nje. Toda podgane se dajo preprosti tudi na drug način. In tako se je ladja pogreznila. Zdal pa tisti obupni klici: Avtonomija, avtonomija! Nikdo ni pomislil v tistih časih, da-li bi ne bilo pametneje, ustaliti se v deželnem dvorcu nego v vladni palači... obdržati in morda še razširiti to, kar je bilo že tu, kot stegati roke po nedosegljivem... Kajti da pri povzetenjstvih ne bo ostalo, ni bilo težko uganiti — prenezanljivo je bilo to od nasprotujočih si, za raznimi cilji stremeljih strank v naglici skup zneženo stebrovje, da bi mu mogel preudaren državnik zaupati vo težo javne uprave.

Ladja se je potopila in to je v toliko obžalovati, ker nam ustava sama obeta avtonomijo. Ali bi ne bilo bolje, če bi nam bilo treba zdaj obstoječe samo primerno preurediti in preoblikovati, kot da bomo morali vse zopet iznova ustvarjati? Da, v tem primeru se je zopet enkrat prav jasno pokazalo, da naglica ni nikjer dobral.

Autonomija — centralizem! Dve besedi, ki ju jemlje dandanes vsakdo v usta, a si tudi malo-kdo misli kaj pravega in določnega pod njima. Med obema ekstremoma je pač toliko odličij! In kakor je na svetu vse relativno, tako je tudi pomen teh dveh besed relativen in nijin zapopadek odvisen od sto in sto okolnosti. In lahko se zgodi, da je naštožij centralizem stokrat milejši in pravičnejši kot še tako obširna avtonomija!

Saj smo vendar vsi doželi in vsi se prepirali, kako se za avtonomizmom skriva lahko samodržstvo in strahovlada najhujše vrste! Vsekar prepada med obema pojmovoma nikakor ni tako strašno, kot se zdi. In jaz mislim, da bi se pri kolikaj dobri volji prav lahko došlo med pripadnike te in one državnopravne struje tako zblizanje, da bi se povzeli vsaj za nekaj časa neovirano delu na gospodarskem polju, ki je gotovo tudi eden izmed najvažnejših pogojev za ono zaupanje, ki smo si ga doslej zamanj skušali priboriti v širnem svetu.

Saj o tem ne more biti dvoma, da ni na svetu nič popolnega in da bo treba prej ali slej spopolniti tudi našo ustavo. Saj imajo nasprotniki te ustave morda res v čem prav. Toda treba počakati, treba preizkusiti! Morda je še kaj drugega slabega na tej ustavi, česar sedaj nihče ne vidi. Vsako četrletje pa vendar ne moremo dobiti nove ustave! Komur je res za stvar, ne bo zgolj iz kjubovalnosti rušil to, kar se je brez nje zgradilo! Pomislimo malo, kaj bi rekli zunaj naših meji, ako bi po par mesecih, odkar smo ustavo dobili, začeli v skupščini zopet — z debato o ustavi! Prepričan sem, da bi sodba o nas v tem primeru ne bila nič manj kot laskava. In če kdo misli, da bi se dalo na ta način, dvigniti vrednost naše valute, se zelo moti!

Ako je gospod dvorni svetnik Šuklje mnenja, da bi bilo pri nas ustavi in umerjena avtonomija v med centralizmom in avtonomijo — saj umerjena avtonomija v ustavi in umerjena avtonomija v upravi je tako neka srednja pot — in če nadalje sledi za to, da imel skupščina, ki jo predvideva ustava za vsako pokrajino, o me je n o zakonodajno kompetenco, se popolnoma strinjam z njim, tem bolj, ker se mi vidi, da je to precej v skladju z našo novo ustavo. Seveda pa se pri tem ne bomo smeli zopet spotikati nad golimi besedami. Kajti prav vseeno je, seli zvezo dotični sklepi, v katerih naj se izraža oblastnim skupščinam priznana avtonomija, zakon ali uredba. Dali se odredi kaj v obliki zakona ali v obliki

uredbe, je zgolj formalnega in torej potranskega pomena. Da, meni se zdi, da je za avtonomijo celo boljše oskrbljeno, ako bodo imeli sklepi oblastnih skupščin obliko uredb, kot če bi imeli obliko zakonov. Kajti vsak zakon mora biti sankcioniran. Od sprejema kakega zakona do njegove potrditve pa je včasih zelo dolga pot. Saj vemo, kako se je godilo v stari Avstriji. Kaj je hasnilo, če je bil kak zakonski načrt od deželnega zbora sprejet, če se pa vlada ni strinjala z njim in ga ni predložila v sankcijo! Ali pa ga je morda predložila, pa obenem poskrbela za to, da mu je bila sankcija orečena! Seveda neki kontroli naj bi bile uredbe oblastne skupščine tudi po naši ustavi podvržene. Narodna skupščina bo smela take uredbe, ki morda niso v pravem skladju z dotičnim okvirnim zakonom, ki ga hočejo v posameznem primeru uveljaviti in tudi iz drugih važnih razlogov potom resolucije razveljaviti. Vsekar pa se lahko trdi, da bo samoodločljivost oblastne skupščine na ta način manj omejevana in ovirana, kakor če bi imeli njeni sklepi obliko zakona. Proti sklepom oblastne skupščine naperjene resolucije se bodo gotovo le v redkih primerih pojavljale, dočim bi vlada, ako bi bilo treba za take sklepe sankcije, vsak hip lahko onemogočila uresničenje neliubih jih sklepov in to, ne da bi jo smel radi tega kritizirati, dočim se bo v narodni skupščini izpodbijani sklep lahko javno zagovarjal.

Mnogo se je že o tem govorilo, ali naj bi zakonodaja za celo državo enotna, skupna, ali pa po pokrajinah ločena. Jaz sem načeloma za enotno zakonodajo. Ne samo zaradi tega, da na ta način posvečimo naše popolno združenje, našo edinstvo pred svetom, kar gotovo ni brez vsakega pomena, temveč še tudi iz drugega po mojem mnenju važnejšega razloga. Čudim se, da ni doslej še nikdo povdarjal kulturnega pomena enotne zakonodaje! Slovenci se tako radi ponasamo, da smo kulturni — dasi bi bilo po mojem mnenju dobro, če bi v tem ne bili preveč glasni, ko se imamo tudi mi še marsičesar učiti — in tako radi kažemo na to, da smo, kar se kulture tiče prvi v državi! No, pa recimo, da je temu res tako!

Kaj sledi iz tega? Da imamo v državi tem večje dolžnosti! Smešno bi bilo, če bi se hoteli radi tega ločiti od naših bratov. Saj nam je znano vsem, da smatrajo drugi zopet nas za nekulture in sicer prav tisti, ki bi nas kaj radi spravili pod se. Ne, če smo mi res v čem naprej, potem je ena naših prvih in poglavitnih nalog ta, da pripomoremo onim, ki jih ne smatramo za enako kulturne, na ono višino kulture, na kateri se nahajamo mi, to se pravi z drugimi besedami, biti moramo širitelji kulture v državi. To se da doseči po različnih potih. En pripomoček v dosegu tega namena pa je nedvomno tudi zakonodaja. Naši bratje tam doli, ki jih je nemila usoda še bolj ovirala v napredku kot nas, naj vedo, kako zakoni odgovarjajo našim potrebam, ki stojimo kulturno višje od njih, in naj najdemo v tem vzpodbudo, da se nam skušajo približati, da nas skušajo dohiteti. V to služilo lahko že tako zvani okvirni zakoni, ki vsebujejo samo načelna določila, kajti jasno je, da morajo imeti ta določila pred očmi vedno namen, dvigniti kulturo v celi državi na kar najvišjo stopnjo, vsekar pa na ono stopnjo, ki je v najnaprednejšem delu države že dosežena. Če pa se da že z okvirnimi zakoni v tem pogledu marsikaj doseči, sem pa vendarle za to, da bi tudi vsaj nekateri po-

drobni in specijelni zakoni baš iz navedenega vzroka imeli za celo državo veljavo, ker bi se z njimi namenjajni namen še vse bolj dosegel. Seveda pa bi morali biti ti zakoni urejeni tako, da bi se lahko prilagodili najrazličnejšim razmeram, morali bi biti torej to zakoni s primerno gibčnostjo, prožnostjo, in raztegljivostjo. Zares, ne vem, zakaj bi n. pr. ne imeli za celo državo enotnega stavbnega reda?

Gotovo, v Makedoniji se bržčas še dolgo ne bo tako zidalo hiš in drugih poslopij, kot pri nas, a pomeni tiči v tem, da oni tam doli zvedo, kako se zida pri nas, da vidijo naš napredek in da začno misliti na to, kako bi postali nam enaki. V kakem drugem pogledu se morda zopet mi kaj naučimo od naših južnih bratov. Mislim torej, da naj bi bili vsaj nekateri naši zakoni uravnani tako, da bi načeloma veljali za celo državo, a da bi vsebovali za razne razmere različna določila oz. da bi za gotove razmere in kraje dovoljevali olajšave in izjeme od načelnih določil. Seveda pa bi se iz teh začasnih olajšav in izjem ne smeli izcimiti kakšni privilegiji za gotove teritorije v državi. In sicer nikar, naj gre že za te ali one zakone. Zlasti tudi ne pri zakonih, ki so tičejo uradnega vprašanja. Ker taki privilegiji bi državnemu misli izpodkopavali, ne krepili!

Albanska država priznana „de iure“.

— Pariz, 11. nov. Veleposlaniška konferenca je naznanila zastopnikom Albanije, Jugoslavije in Grčije v Parizu svoje odločbe glede albanskih mej. Nadalje izjavlja n ota, da je albanska država sedaj priznana »de jure«. »Temps« se v posebnem članku bavi z albanskim vprašanjem naglašajoč, da loči nas samo še jeden teden od važnega zborovanja sveta Zveze narodov v Parizu. Čeprav je obžalovati, da je nastal konflikt med Jugoslovni in vlado v Tirani, vendar treba pri nati, da interesiranci niso povsem sami krivi neveselnih dogodkov, kar se navaja, ne zato, da bi se o stvari nadalje razpravljalo, marveč v to

svrhu, da se izvršijo vsprejemljive določbe v atmosferi iskrenosti in nepristranosti. Treba priznati dalje, da bi se bile albanske meje mogoče že doslej pred nekaj meseci, ako bi hotela italijanska vlada privoliti v to. List upa, da bo beogradska vlada upoštevala položaj ter v svojo korist evakuirala albanski teritorij. Ako prevlada pri Jugoslovnihi taka prevdarnost, potem bo imel svet Zveze narodov samo prijetno nalogo, da ugotovi splošen sporazum.

Kolknajte pisma z želim kolegom o korist Družbi sv. Cirila in Metoda!

Gledališče, občinstvo, kritika in drugo

Pod tem naslovom je v »Jutru« z dne 30. oktobra t. l. (nedelja) napisal kolega V. F. J. članek, ki sem ga prebral z globokim zanimanjem. Pa se ne strinjam z njim v vseh točkah, ali pravzaprav: Zdi se mi, da bi hotela obdava — g. V. F. J. in jaz — isto, samo da izhajajo od različnih premis.

Čut imam, da prihaja g. V. F. J. v naše gledališče s polno glavo spominov na predstave, ki jih je kdaj videl po umetniško izborni razvitih gledaliških velikih mest in večjih narodov. Kdor prihaja k nam s tako podlago za ocenjevanje in jo jemlje absolutno, t. j. ne oiraje se na dosedanje kretanje naše gledališke umetnosti, mora brez dvoma večji del naših predstav le malo ceniti. To napako so delali tudi v resnici doslej menda vsi oni naši gledališki referenti, ki so imeli sicer voljo do resnega referiranja. To je pa ravnotako huda napaka, kakor pavšalno hvalisanje in usum delphinu, če ne huiša.

Priznavam, da moram i jaz sebe vedno dragati k zavesti, da naše gledališče se nastaja in se je pol stoletja igra zgolj diletantovsko, čeprav smo včasih imeli za par let eno ali drugo resnejšo moč v ansamblu.

To moramo polno vpoštavati, čeprav smo naenkrat dobili »Narodno gledališče« in potem bomo našli za kritiko ono srednjo pot, ki bo, oziraje se vedno na ves kompleks našega gledališkega razvoja, znala graditi s simpatijo, t. j. delati konstruktivno, ne razdiralno, in znala tudi pravilno ceniti

vsak napredek, ki nam ga zadnje sezone tudi resnično prinašajo. Le taka kritika se more za našo razmere imenovati objektivno.

Oni drugi dve sta ekstrema, ki slika pačita. Pavšalna hvala ni tako slaba za občinstvo, kakor za igralstvo, ker ob njej se ima vsaj igralec za svetovnega umetnika; in če ma izjemoma vendar kdo oporeka, more doživeti, da se mu izpremeni svetovni umetnik na mah v pračloveka, ki bi se rad na ulici prepal. Malkontentsko grajejoča, strupena kritika pa ubije veselje igralstva, ga čisti zbeha, pri občinstvu pa rodi škodoželjnost (ki je baje edina »čistot veseljje na svetu) in ga spravlja v apatije napram gledališču.

Vsako, ki se vrne iz velikih, blestečih razmer, tudi če jih je to preritoval, v našo, nad vse skromno Ljubljano, prinese s seboj nekakega moralnega mačka za vse, kar je doma, neki defetizem, ki mu pravi, da iz nas soloh ne mora nikdar postati ničesar takega, da bi bilo vredno narodov. A to kaže le na ono pomikanje nogama in nepovpljive volje, ki je Slovence lastno. Vzplamtefi — da; v vzdržati? Je isto, kakor če se dijak začne pripravljati na izpit. Če vedno meri z očmi skladovnico debelih knjig, ki jih ima še preštudirati, mu kaj lahko unade nogum. češ, saj tega ne bom mogel nikdar zmagati. Če pa misli le na to, kar je že predelal, si krepki počum, študira mirno in brez duševne notlačnosti naprej in opravi svoj izpit.

Gospod V. F. J. bi rad videl — jaz tudi! — Shakespearea na primernem višku in v posebnem izbranem slogu. In je zelo diagnosticiran nad predstavo

igre »Zmešnjava nad zmešnjavo«. Jaz pa moram, izhajajoč s preje orisane platforme, reči, da je bila predstava čisto dobra. In sem zato tudi napisal le par prijaznih stavkov o njej (o Shakespearejevi dramatik) sami pa pač ne bomo pisali; o tem imamo cele knjižnice). Tudi nad »Snom krasne noč« se kolega V. F. J. huduje. Ima zopet prav, če nastavlja absolutno mere. Jaz sem pred vojsko videl to delo v Reinhardtovi vizioritvi, z njegovimi igralci, in tudi že drugič. Če sem mislil na Reinhardt, mi je šestov »Sne« težko prebavljiv. In vendar je tudi ljubljanska predstava stala mnogo truda, inteligence in ljubezni do stvari ter pokazala, da se da tudi že pri nas dovelj čednega Shakespearea na oder spraviti.

Kar nam v resnici manjka, je to, da se k našemu igralskemu stanu še vedno rine nekaj naraščaja brez zadostnega kulturnega obzora, brez prave splošne izobrazbe in vzroja in — kakor vedno ravno pri gledališču samem najbolje in kar je najhujše: za igralsko karijero se navdušuje in vanjo podaja tudi ravno največ takih, ki jim manjka naravne inteligence za to.

Pokoini Verovšek je bil pa prvotnem poklicu preprost vrtnar; imel je pa dokaj humorja in inteligence, zato je postal za gotovo vrsto vlog tako markanten predstavljatelj, da še do danes ni našel naslednika.

Pomanjkanje inteligence zavažamo na tem, da igralce vloge ne razume; ne čuti, kake vrste človeka naj igra, ne zadene ton, ne razume, kakšen obraz naj dela pri tem ali onem prizoru, ne čuti, katero besedo v stavku je naglasiti — kaj se soloh godi okrog njega.

Vlbo je le memoriral in si dal od režiserja vtisniti kako kretanje. Takemu igralcu vselej manjka prepričevalnosti.

Nasprotno pa g. V. F. J. opozarja na prekrasno predstavo »Kozarec vode«. In očita kritiki, da ne razume niti tega, da bi vsaj tukaj, kjer je v polni meri zasluženo, pisala drugače, nego na običajni medli način. Ne da bi se hvalili, bi si gospod kolega vendar osemil opozoriti, da sem vsaj jaz ravno o tej predstavi napisal v »Slov. Narod« prav na koncu zadnje sezone precej obširen podlistek, ki so ga ljudje, kakor mi je znano, zadosti močno čitali. Da za reprizo v sedanjih sezoni tega podlistka nisem mogel ponoviti, je ob sebi umevno. Sklilci sem se pa nauil. To se mi je zdelo potrebno omeniti, ker je g. V. F. J. okregal vse kolega, dasi je kolega od »Slov. Naroda«, torej lista, ki ga skoro vsakdo čita, v polni meri storil svoje dolžnosti.

In zakaj je »Kozarec vode« tako izvrsten, druge igre pa ne? Tovariš V. F. J. tega ne razume? Stvar je vendar zelo enostavna: Scribova igra je zrežiral Putjata, svetli človek, inteligenten ter rutiniran gledališki umetnik. Ri ga je nemilo — mila usoda zapihnila v Ljubljano. — Dajte nam tri, štiri Putjate — za osebo seveda ne gra, le za kvaliteto — pa bo marsikaj še boljše.

Ko sem pisal o predstavah, ki so bile ob izraelskem kongresu, sem se omenjal, kako veselilo predstavlja pri gledišču dober režiser. Celo iz notorično slabih igralcev napravila povoljne tipe, kaj šele iz dobrega materiala, ki je morda dolej preveč zasuščen. Ro-

goz in šest ata zelo marljiva, inteligentna in polna veselja. Toda — mislim, da se to pač sme povedati? — one režiserske povnce, ki jo tudi najboljšemu talentu prinese vendarle selo daljša izkušnja in rutina, danes gotovo še nimata v popolni meri. A se razvijata zelo povoljno. Seveda bi bilo dobro, če bi mogla delj časa hiti na kakoli velikem odru. (Dalje prih.)

Revizor.

(Dramsko gledališče).

— V sredo (9. t. m.) smo doživeli toliko priiskovano premijero N. V. Gogoljeve petdejanke komedije »Revizor«. Igrali so jo za pred dolgi leti v pogorelem deželnom gledališču (Hlestakov: Borstnik), a tudi že v novem gledališču. — A to je tako daleč, da ne šteje več. O vsebini ni treba govoriti, ker je izobraženem znanu; tudi je za sedanje vpriporitvo dr. Ivan Prijatelj oskrbel nov, dovršen prevod, ki je izšel kot knjiga. In ogleda si sedanjega »Revizorja« pač vsakdo. Široki se je pokazalo, da naše občinstvo kaj hitro neha biti apatično, če se mu le predstavi umetnost v obliki, ki ni samo za Ljubljano dobra. Navdušenje razprodane hiše je bilo globoko in resnično, aplavz zelo močan in vztrajen. Zastopana je bila seveda častno tudi ruska kolonija. — Putjata je zopet pokazal, kakšen umetnik — režiser je. Vse obli do zadnjega je navdal s svojim znanjem in ustvaril anambl, ki bi ga a to igro lahko ali kazat med svet. Sam si je izbral vlogo mestnega poglavarja. Da je ustvaril kroga tip koruptnega provincialnega magosa g

„Računajte na naše iskreno prijateljstvo!“

(O priliki češko-poljske pogodbe.)

Poljski minister vnanjih poslov, g. Skirmunt je bil te dni v Pragi in doživljal svoj lep dogodek: Čeh in Poljak sta si stisnila roko.

Po prevratu 1. 1918. sta napravila sovražno fronto drug proti drugemu; v nekdanji avstrijski Poljski sta si stala sovražni nasproti: celo orožje je že govorilo. Šlo je za to, čigava bo ta Slezija (češka Slezija), ali poljska ali češka. Nam je bilo mučno pri srcu, ker se nam je zdelo, da bo škoda za obe strani velika, če se ne poravnata. Entente je posredovala in delila deželo: zadovolni ni bila ne ena ne druga stran. Na videli smo, da češki vnanji minister Beneš realno misli in da zato na vsak način želi, spor s Poljaki spraviti s sveta.

Neka ozlovoljenost je ostala in bila tem večja, ker Slezija ni bila edina točka, kjer so se križali češki in poljski interesi. V vzhodni Galiciji, ki je pripadala Poljski, Čehi niso priznavali Poljske, a Poljski so zopet nislali, kakor da so Slovaki poseben narod, kakor da je slovaška zemlja, kjer Čehi nimajo ničesar iskati: skratka: šlo je za celo dolezo pot od Češke čez Slovaško in Vzhodno Galicijo, za češke stike z Rusijo in za poljske stike z Ogrsko in Rumunijo.

Med tem na je nastal nemirno-poljski konflikt radi Gorenje (Pruske) Slezije, težak in nevaren konflikt, ki je nretil, da raztne vso entente; Korfanti so bili pobunili to staro poljsko zemljo! Zdi se, da so tu Čehi, da je tu Beneš deloval v poljskem smislu, dobro vedo, da bodo Poljaki lažje preboleli rano v te-

žinski Sleziji, če dosežejo uspehe v Gorenji Sleziji.

Poljsko priznanje je kmalu prišlo. Habsburžan so se vrnil! Dasi Poljske direktno ta pustolovščina ni zadevala, je nena vlada vendar izjavila, da stoji Poljska z nami, s Čehi in Jugoslovenci. In naš varšavski poslanik Simić se je poljski vladi zahvalil za izkazano nam podporo.

Karel in Zita sta stala na Donavi proti Carigradu, a v Pragi sta si stiskala roke dva odlična slovanska državljaka: poljski Skirmunt in češki Beneš. »Uverjavam Vas,« rekel Beneš, »da morete računati na naše iskreno prijateljstvo in na izvrševanje naših obvez,« a Skirmunt je odgovoril: »Za pred podpisom pogodbe smo delali v ne smislu.«

Češka ne bo več Poljski kratila vzhodne Galicije, Poljska ne bo motila češko-slovaške enote.

Mi Jugoslovenci se iskreno veselimo tega dogodka. Srednjeevropsko Slovanstvo se je s tem silno okrepilo. Ob mali ententi stoji največja današnja slovanska država, Poljska.

Poleg Beneša in Skirmunta ima za tak razvod dogodkov nač velike zasluge sedanjí poljski poslanik v Pragi, g. Pilec odlične poznavalec in ljubitelj slovanskega sveta.

1. 1918. smo se sestali v Pragi in v bližini na kongresu: Čehi, Poljski in Jugoslovenci, zato da poručimo Avstriji, to je bila šele neizpolnena in še preteklost. Sedaj smo se zopet sestali, zato da očuvamo in okrepimo svoje države. To je pozitivno delo; to je hodočinstvo. Dr. Fr. L.

Politične vesti.

Protestni shod zoper odpravo ministrstva za soc. politiko. V četrtak 10. t. m. ob 6. zvečer je prišlo do socialnodemokratske stranke v Ljubljani v Meštem domu protestni shod zoper odpravo ministrstva za socialno politiko. Shod je bil središte dobrih občank. Poročal je soc. demokratski posl. g. Josip Kopač. V svojem obširnem govoru je naglašal, da bi odprava tega ministrstva pomenila za delavstvo obžuten udarec in če že hoče vlada odpraviti kark ministristvo, naj mirnim sredom odpravi ministristvo za vero, ki je drugača popolnoma neotrebno. Ministrstvu za socialno politiko pripadajo v reševanje važna socialna vprašanja, tako vprašanja vojnihi vdov, sirot in invalidov. Poslanec Kopač je ostro napadel radikale, ki na samostojna kmete. Na shodu zbrano delavstvo je soglasno sprejelo kratko resolucijo, v kateri zahteva, da ministristvo za socialno politiko ostane, da reši in izvede sistematično statistiko o resničnem socialnem stanju našega delavstva in da odpravi nedostatke. Govoril je tudi posl. Iv. Bernot.

Pred rekonstrukcijo vlade. Sarajevski Jugoslovanski List piše pod tem naslovom med drugim: V sodanlem času bi bila vladna kriza naravnost fatalna, bila bi zločin na narodu in na državi. Ne samo zunanji položaj, tudi naša notranja gospodarska stanja zahteva, da se v tem času ne delno eksperimenti. Bilo bi nepravilno, zvrnati vso krivdo na današnjo vlado. Nezdruženo stanje v katerem živimo, so zakrivilo vse vlade brez razlike, slovaške evropske razmere in v precejšnjem delu tudi naši separatisti, ki jim ni za državo in narod, ampak za njihove nebehne strankarske interese. Upamo, da bo pri tej rekonstrukciji zmagnala uvidenost vseh strank, ki morajo uvideti, da bi vladna kriza pomenila prelomljeno položaja naše države, česar menda ne želijo.

Kdo bo pomočnik finančnega ministra. Kakor smo zabeležili, je dosegel pomočnik finančnega ministra dr. Kostanjevec se odpravljal sviti službi ter prevzel mesto ravnatelja neke velike banke v Zagrebu. Kakor poročajo beogradski listi, prihaja v kombinacijo za pomočnika finančnega ministra poslanec dr. Gregor Zerjav.

Klerikalne tajne organizacije. Beogradski »Pravda« javlja: »V političnih krogih se zadnje dni vrlo mnogo

razpravlja o neklih klerikalnih tajnih organizacijah. Tudi se, da kloni teh organizacij pripadajo cerkvi, da jo bodo živali in da bodo započele ono politično burbo, na katero jih pozove organizacija. Zdi se, da je ta nova akcija zelo omejena, ker se skuša razširiti v vseh družbenih slojih in je celo poskušala se vtihotiniti v oficirske kroge. V prepričanju, da se takšne organizacije nevarne in nedonostne, zahtevamo da so uvede priprave in da se prepreči to podzemeljsko rovarjenje.«

Radikalska zmota. Na sestanku Hrvatske seljske stranke v Zagrebu je njen vodja Stjepan Radić govoril tudi o Hrvatih — muslimanske vere. Ali ni čital, da je nedavno tega sarajevska »Pravda« zdeli publikirani oren bojevalski muslimanov, svedeno proglasila: »Mi muslimani nismo na Srbi, ne Hrvati, marveč — Jugoslovenci.«

Na naslov hrvatskega bloku piše »Balkane«: »Predvsem kaj naj nomenit ti bloki? Najdi, ustanovimo tudi mi Srbi tak blok, na ključnem drug drugemu! Vidi se, da tam na oni strani še niso popolnoma politično zreli, ker ustanovljajo bloke za razvor v državi, medta da jih smiselno za obrambo pred notranjimi in zunanji sovražniki. Ali jim niso Italijani pod nosom na samem Sušaku in ali bi ne morali naj po zveščini teh hrvatskih blokov priporočati tudi da Karlova in Zavrčana.«

Finančni minister in »Politika«. Kakor znan, je beogradski »Politika« priobčala vehementno pismo o finančnega ministra dr. Kumanudiča glade poziciji o naložbi poselitve v Indonozijo, pri kateri transakciji bi imel velike materialne koristi londonski generalni konzul J. Jovanović Janković. Finančni minister g. dr. Kumanudič je iz Pariza poslal uradništem »Politiki« kratak kratek, v katerem odločno demantira vsebino »Politike«. Katerega je bil poslanec dr. Čeda Mitinović. Finančni minister voli, da je članek naložen in tendenciozen.

Poljski ministriški predsednik o notranjem in zunanjem položaju Poljske. Iz Krakova poročajo, da je ministriški predsednik Poljskevski imel v kombinaciji medni zborniki enega o aktualnih vprašanjih poljske notranje in zunanje politike. Med drugim je izjavil, da se je finančni položaj države zboljšal. Vlada bo skrbela zato, da se kurz poljske marke stabilizira in da ostvari

trdno podlago za produkcijo. Glade zunanje položaja je izjavil, da je z današnjo konvencijo in z reaktivno gorenje-slezijakega vprašanja konec negotovi periodi in da so se poljske razmere na supejni meji konsolidirale. Vprašanje poljskih vzhodnih mej pa žal še ni rešeno. Vlada se bo osredila na upravljenost šelje rutenskega prebivalstva v Melli Poljski. Prebivalstvo Vilne naj samo odloči o svoji usodi. Končno se je slovesno izjavil za republikansko državno obliko.

Proti Mosconijevi politiki. Republikaški list »Emanipazione« zlo oetro napada generalnega civilnega komisarja v Julijski Benešiji Mosconija. Med drugim mu očitja, da je težakši generalni civilni komisarist toriče, kjer postojali milijoni nekaterim gospodom. Izjavlja, da je Mosconi mož male inteligence in brez vsake svoje volje, ki je deeno roko, katerega mu je komisar Crispo — Monca. To je gosposki iz Stilizije, ki je zelo neveden in ki na vse mogoče načine ovira delovanje naprednih strank. Prišel je v Julijsko Benešijo tako, kakor da bi prišel v sredo Afrike. Mosconi in Crispo »titi« lužtem na najvarnejši način in prikrievata njegova zločineta. Nova ustanovitve generalnih vice-komisarjev ne bo dala deželi nobene koristi, mogoče pa jej prinese nekaj novih virov in komandirjev in nekoliko nepotrebnega uradništva.

Strženje uradništvov v Avstriji. Zvezna vlada je v narodnem svetu avstrijskem predložila načrt glede skrajšanja uradništva, ki je za novo državo silno potreben. Posled bo uporabljal uradništvo ondi, kjer ga je treba; zato bodo uradništvo prestavljali v najrazličnejše rešore a tudi v kraje, kjer je premalo uradnikov. Zato pa se ne nastavi noben nov uradnik več! Uradnikom, ki izstopijo iz državne službe, se dovolijo izjemna ugodnosti. Vlada stori vse, da stoni čim več državnih uradnikov v zasebne službe in v svobodne poklice. Vlada hoče hkratu dopustiti vse neotrebne državne službe ter ne zasesti več mest, ki niso absolutno potrebna. Iz služb pa ne bo vlada nikogar izganjala ter je vsaka nastilnost načelno izključena.

Lloyd George o razorožitveni konferenci. Lloyd George je izjavil v evrolm stvoru, ki je imel pri županem banketu: »Razorožitve je edina pot, ki vodi do varnosti. Bodočnost civilizacije zavisi od washingtonske konference. Zato moramo moliti, da pride konferenca do cilja. Govoreč o irskem vprašanju, je delal ministriški predsednik, da bo morala Anellia vsakih težko breme, ako konferenca s irskimi zastopniki ne privede do miru. Lloyd George je zaključil s besedami: Naejamo se v najbolji kritičnem trenutku zgraditve naše države.«

Plebišči v Sopronu. Kakor poročajo današnji listi, predvideva regulativ, predložen od generalne komisije v Sopronu poslaniki konferenci glade plebišcite, da bo ljudsko glasovanje vodila centralna komisija, kateri bo podrejeni 16 podkomisij. Vsaki teh 16 podkomisij bi pridiljen po en avstrijski in madžarski zastopnik. Volitve je telna. Glasovnice se bodo oddajale v posebnem prostoru ententnem častniku; izpolnitve glasovnice se bo vršila v zaprtih lokalnih stanih.

S fašistovskega shoda v Rimu. Fašistovske zveze so imele svoj tretji veliki shod v Rimu. Fašistovska organizacija stele danes 2200 zvez z nad 150.000 evropskih članov. Med temi člani je okoli 14.000 trgovcev, 4000 industriencev, 10.000 prostovoljcev, nad 7000 državnih uradnikov, 15.000 zasebnih uradnikov, 1300 učiteljev, 1500 pomorščakov, 23.000 industrijskih delavcev, 37.000 kmetov, nad 18.000 prostovoljnih zemlje. Fašisti imajo razven tega še 608 odrede. — Počravar tržniški fašistov Gintta je govoril o situaciji v Julijski Benešiji, neoznačeno, da se stvari razvijajo slabo vlad krivde Sclatove. Tudi je, da je boljševizem gibanje v Trstu jugoslovanskega zveščja. Jugoslavija ima pod orožjem 200.000 vojakov, Italija pa ima na meji kmali 9000 finančnih strankov. Ocasel se je Musolini z vzklikom: »Sči smi mi tu, da napravimo kasarsko ekpedicijo v Ljubljano« (Viharno odobravanje.) Gintta se je zavezal nato za trdnost

ako pogodbo z Jugoslavijo, ker je ta v splošnem interesu Trsta, potrebuje svoje zaledje. — Nadalje je dožlil Gintta tirolskega poslance »Toggenburga«, da stoji v zvezi s komunisti in da ima na razpolago velikanske svote v svrho, da se izzove vstaja na tirolski zemlji, ki je prišla pod Italijo. — Odbor za neodvisnost Črne gore se je obrnil na fašistovski kongres a prošnjo, da bi fašisti podpirali njegovo prizadevanje. Zborovalci so sprejeli črnogorsko prošnjo s odobravanjem. S tem odobravanjem je pa tudi rešena omenjena prošnja.

Iz naše kraljevine.

Novo poštne znamke. Novo poštne marke za porto po 10, 30 in 50 para po 1 in 2 dinara so prišle v promet. Izdelane so v državni tiskarni v Beogradu. Porto marke v italijanske mislje se takoj vzamejo iz para.

Veliki snežni zamor na Hrvatskem. Na progi Belovar-Virovitica je danes v snegu zastal tovorni vlak. Na pomoč je prišla lokomotiva, ki je pomagala vleči tovorni vlak iz zacetov, pa je pri tem tudi sama zastala v snegu. — Po vsej Liki je zapadel debel sneg. Ob progi Ogulin-Gospić so velikanski zameti, visoki po nekaj metrov, ki preprečujejo vsak železniški promet. Danes je pri Vrhovini zastal v snežnem meteu osební vlak, katerega so lokomotive, ki so prišle na pomoč, s težavo pripeljale na postalo. Promet na progi Ogulin-Vrhovina-Gospić je popolnoma ustavljen. Včeraj je v Zagrebu skoro ves dan snežilo. Mnogo snega je padlo v ogulinu in belovarskem okraju. Pa tudi po drugih okrajih je zapadel velik sneg. Ponekod je padlo snega do 30 cm. Danes je nastopil zelo hud mraz. Voda je zamrznila.

Neodrešena domovina.

Manifestacijski shod združenih gospodarskih organizacij se bo vršil v Gorici dne 20. t. m.

Politični shod v Idriji. Politično društvo »Edinost« je priredilo 6. t. m. v Idriji politični shod, ki je bil izborni obiskani. Poročala sta poslance Lavrenčič in dr. Wilfan. Lavrenčič je izjavil, da bodo italijani slovenski poslanci v parlamentu stikovi z ono stranko, ki bo njihovim težnjam najbližja. »Z mirnim in dostojnim postopanjem ter stvarnim razjasnjevanjem naših težnj in potreb bomo skušali rešiti za naš narod, kar je mogoče.« Idrija potrebuje boljše zveze. Za ceto iz Idrije v Postojno je obljubljenih 400.000 lir. Idrija potrebuje pa tudi železniške zveze s Sv. Lucijo. Dr. Wilfan je imel obširen govor, izjavljajoč, da naš najboljši program je ta, ako poznamo jasno svoj položaj. »Ako hočemo voditi dobro politiko, moramo misliti najprvo na naše razmere, sredstva in cilj. Naša masa je dobra in izobražena, rabimo pa inteligence, glave, ki naj vodi politiko, katere ima služiti svojemu narodu. Le žal, da so toliko naše inteligence pregnali, še bolj žal nam je, da je toliko inteligence prostovoljno odšlo. V upravi naše dežele hočemo sodelovati enakopravno in imeti vpogled v njo. Srednjeveški način bi bil, ako bi se občine upravljale brez ljudstva. Vsi naj vedo, da hočemo živeti civilizirano, delavno in mirno. Naše slovensko ljudstvo naj se združi v delu, ne zadušitve nam pa vse polno organizacij, nič ne pomaga. Še tako navdušeno delo posameznih strank, ako ni duše: ene volje, ene zavesti, enega skupnega ideala. Na vprašanje glade voljstva je izjavil dr. Wilfan, da poslanci ne bodo zahtevali od Italije nobene izjeme, »izvrševati hočemo vse dolžnosti, imeti pa za to vse pravico. Vemo, da Italija ni naša obljubljena dežela, unemo pa, da ne bo ostala samo dežela obljube. Pudarji so podali na to razne svoje priitžbe, želeli in zahtevali, katere bodo poslanci skušali uresničiti. Shod se je zaključil s popolnim zaupanjem poslancem.«

Gabne istrske razmere. »Emanipazione« radi priprave senatoria Mosconija tudi razvor v Istri. V Piranu so orožniki na razpolago fašistom, ki so nemoteni gospodari mesta. V Bujah vedo vsi, kdo je ubil socialista Pana, vendar oblast tega človeka ne more dobiti. V Izoli je maršal orožnikov dopustil, da so fašisti na ulicah pretapali prebivalstvo in težko ranili učitelja. V

Poreču tvorijo orožniki in fašisti naravnost zveze. Stotnik orožnikov zalaga fašiste z bencinom. V Motovunu načeljuje fašistom kraljevi sodnik, ki se poslužuje zakonov po politični pripadnosti osebe. Tako je tudi pri raznih drugih krajih Istre. Mosconi vse to dobro ve, pa pusti, da uganja fašizem dalje svoje protijudsko politiko.

Simon Gregorčičev dan. Dne 15. t. m. bodo praznovali primorski Slovenci petnajstletnico smrti pesnika in buditelja Simona Gregorčiča. Pesnik pa ni umrl dne 15. novembra, marveč 24. novembra 1906. Dne 16. novembra g je zadela lahka kap, po kratkem trpljenju onega tedna 24. nov. obpolndne ob 10. uri je pa umrl. Pogreb se je vršil 28. novembra ob 10. uri dopoldna. Po poročilih obeta biti proslava zelo pri srčna.

V Boljunu v Istri postopa finančna straža z Jugoslovenci skrajno surovo. Tako je aretala patrulja finančne straže 60 letnega Mata Barčičevia in ga vrgla na tla. Na vprašanje, ali je Italijan ali Jugosloven, je odgovoril, da je Jugosloven. Nato ga je začel jedit leden straža pretepati, drugi so ga pa zmerjali prav po italijansko surovo. Ker je Barčičev klicel na pomoč, so ga prijeli finančari in ga vrgli na tla ter tepli z vso silo. Čez nekaj časa so prijeli na cesti kmeta Antona Grosčiča, ga pretleli in vrgli v jarek. To je naloga italijanske finance! »Kultura in svoboda!«

Narodno gospodarstvo.

Finančne vesti iz Češkoslovaške. V Češkoslovaški so občinske doklade na zotove neposredne davke izredno visoke. Novi zakon omejuje občinske doklade na pridobitno na 200 odstotkov, na ostale neposredne davke na 300 odstotkov; nadalje je določeno, da ne sme skupno davčno breme javnemu polaganju računov obvezanih podjetij (delniških družb itd.) presegati 80 odstotkov čistega donosa in da mora podjetju ostati najmanj 20 odstotkov čistega donosa. — »Narodni Listy« izjavljajo, da ni pričakovati trajnega nazadovanja češkoslovaške krome iz naslednih vzrokov: Češkoslovaška nima danes nikakih velikih plačilnih obveznosti v inozemstvu, uvoz žita se je bistveno zmanjšal, izvoz in uvoz sta precej v ravnotežju, prodaje sladkorja v inozemstvo, bodo donesle velike svote denarja in pričakovati je, da bodo prizadevanja, omejiti državne izdatke, uspešna. — Za novo sladkorno kampanjo se je določila za tono cena 338 Kč (doslej 400 Kč) za surovi sladkor ter cena 650 Kč za obdelano rafinado za tuzemski konzum. Od 15. novembra dalje bo trgovina s sladkorjem prosta, vso prodajo sladkorja za tu- in inozemstvo bo vršila sladkorna izvozna družba v Pragi ob udeležbi pridelovalcev repe. Na izvoznem dobičku bo sodelovala država s 50 odstotki, pridelovalci repe s 43 odstotki in sladkorne tovarne s 7 odstotki. Komercialni riziko nosijo sladkorne tovarne same. — Skodovim podjetji v Plzni so se fuzionirale Družene strojne tovarne d. dr. prel Skoda, Ruston, Bromovsky & Ringhoffer. Delničarji slednje dobe za 8 svojih delnic pet novih delnic Skodovih podjetij, ki zvišajo v ta namen svojo delniško glavnico.

Francoski državni dolgov. Po podatkih, ki jih je moč povzeti iz zakonskega načrta o določitvi splošnega budgeta za 1. 1922, obstajajo francoski dolgov kakor sledi: Notranji dolg 229 milijard 5 milijonov in sicer: ostajajoči dolg 100 milijard 41 milijonov, terminski dolg 38 milijard 571.000.000, višeli do 90.443.000.000. Zunanji dolg: 35 milijard 286 milijonov in sicer 6 milijard 490 milijonov trgovskih dolgov, 13 milijard 511 milijonov političnih dolgov napram Veliki Britaniji in 15 milijard 265 milijonov napram Združenim državam. Skupna svota znaša 264 milijard 341 milijonov. Če se odtegne od te vsote terjatve francoske države pri raznih inozemskih narodih v znesku 14 milijard, znaša skupni dolg Francije 250 milijard.

Nemški železnižni trg. Povpraševanje po vseh železnih produktih, tudi onih, ki jih še doslej niso mogli biti udeleženi pri gospodarski povzdici, je sled ko prej jako živahno. Število nelavrsenih narodih je pri mnogih podjetjih tako naraslo, da moralo podjetja, ki so zaposlena za več mesecev naprej, zaenkrat nova naročila odklanjati. Nelavrsena naročila omogočajo po no izkoriščanje produktivskih možnosti do pozne pomladi prihodnjega leta. Podjetja odklanjajo sprejemanje dolgoročnih naročil z ozirom na to, da je nemogoče preračunati lastne stroške za daljšo dobo v naprej, ker se surovine trajno draže in se še vedno pojavljajo mezdna gibanja delavcev in nameščencev. Izprememba v tržnem položaju meseca oktobra se kaže v toliko, da se je izvoz zmanjšal. Vzrok temu pa ni toliko zmanjšano povpraševanje iz inozemstva po nemškem železu nego okolnosti, da se podjetja, ki so z nemskimi naročili zadostno zaposlena, ne trudijo za izvoz, tem manj, ker je med inozemskimi in domačimi cenami le mala razlika. Glede cen je opomniti, da se plačuje železo v palicah povprečno 3300 mark za tono; pri nulin dobavah se cene zvišajo na kakih 3450 mark. Za fino pločevino so bili v zadnjem času storjeni sklepi, ki presegajo ceno 4000 mark za tono. Tudi cene za debelo pločevino so se zvišale na 2800 do 2900 mark, istotako pri srednji pločevini (povprečno 3600 mark) in pri izvaljeni žici (4350 do 4650 mark). Za ekspanzije kupnje le merodajno gibanje tujih deviz. Z ozirom na zadnje močno padanje marke se more cene za tekoče pogodbne označiti za ugodne. Nove kupnje na zadnje pritisk na cene, kvaren za nemško konkurenco zlasti vled pomudi iz tujih dežel, ki imajo železno industrijo. Tako v krogu industrije kakor trgovine se smatra, da bodo val dražje, ki se odvijajo v Nemčiji nekaj časa sem na vseh gospodarskih poljih provzročili v kratkem dviganje cen na železnem trgu.

veo kumirano stranjo figantstva in kladelavstva, se razume. Njegova mimika je polavne zasa. Kar se tiče jezika, se je videlo, kolike silne volje mu je bilo treba, da je svojo vlogo govoril slavenko. A šlo je boljše, nego sem si upal pričakovati. In pri reprizah se to še izboljšalo. Bilo na je že starih že dosti dobro in ni Putina radiceva izuril nobene poante. La temno soligranije je morda malikeno pomenešči, nego bi bil sicer, ker mora Putina, da ne postane nerazumljen govoriti nekoliko počasneje, nego bi govoril, če bi igral rusko. Poslušalci so mu to nelzbežno okoliščino kaj radi odpuščali, saj to je več nego izravnavati s svojo slabo izro, z nastudiranjem ansambla in z režijo sploh. Treba premisliti, kaj se pravi za moža v takozvanih najboljših letih, neenkrat izrati v tujem jeziku. Koliko inteligence in jeklene volje in — ljubosti do našega gledališ! Saj ošlvinstvo se tega, zdi se mi, zaveda v polni meri, ko vidi tudi druge sardove Putinove nevarnosti.

Težko bi bilo, nasteti vsakega pomembnega izmed 25 oseb, ki so na gledališkem listu. Vse je tokmavalo v dobrem, vsakomur izranju in zlasti v ansamblu. Tudi se je nelizbežno pokazala mož rešitve. Vel zasluzila naša rečna hvaležnost. Bilo je, kakor da bi se bilo gledališče izorenčilo. Navesti

na moram vendar nar ročbah slučajev, iz tega ali druge vzroka.

Veselo presenečenje nam je bil prvi nastop gospe Cirile Škerl — Medvedove. Prepričan sem, da gledalci stari vse v to, da si umetnici ki je večeraj kreirala tako izborno Ano Andrejvno, stalno obdržli. Čudno bi tudi bilo, če damu, ki prihaja od opere in ima konservatorijska izbite, ne bi bila dobri moč tudi za dramo. Ta priatek je ogromen plus za naše gledališče. Brilljanten in eleganten pustolovec Hlostadov je bil Gradiš. Seveda mu je Putjata, ki je to vlogo sam nešteto krat igralko, takorekoč vdolnil vsega svojega Hlostadkova. Toda našel je v Gradišu tudi izvrstne medij za to. Ime Gradiša ali moramo dobro zapomniti. S svojo stenočno igro bi prodl na vsakem odru. Njegova elegantna vmerjenost, vsaka reata, fina vnanost, vse na njem je bilo prepričevalno in pravi užitek. Močni anavez v tretjem aktu no velikom monologu in pri odrti sceni, nekaj za Ljubljano Hlosta nenavadnega, mu sme biti v poseben nonos. Krasen tip je bil tudi njegov sluga Ocin. Gospod Krall je iz to vlogo izbral vsak: bil je prišten Ghenički sluga — Hlostad, z vso ravnanjsko filozofijo, je vrste ljud. Grahčev bozostni slufurščak Miška je že s marko zbudi množno smeha. Ali naj, da uridelo val do pravične vo-

ljuje, ponavljam gledski list? Mislim, da to vprašanje zadostja.

Dva Rusa sta se igrala ruske Putjate: Kuratov in Bolotova. Kuratov, ki sem ga lani v ruskem ansamblu enoznal za izrednega igralca, ima žalilob z našim izvikim strahno težavo. Kar ne gralo in ne sredo mu naši gledalci iz grla. Ima v tem oziru mnogo trdo glavo nego Putjata. Če bi se polnoma vsaj toliko prilagodil, kakor se je Putjata že, bi imeli krasno novo moč pri našem odru. Da je bil v maski in siceršni izri imeniten, se razume. Bolotova pa je svojo enozidno vlogo govorila tako domače slovansko, da si moral nati, kdaj bi vjel kak ruski zvok. Ženska se menda za to holi elastične. Zelo odloča tudi rodni dialekt. Imeli smo češke igralce, ki se niso mogli naučiti slovensko, in svet druge, ki so se narega jezika docela naučili. Vsekakor ima Kuratov toliko umetniške kvalitete, da je vredno ekperiment nadaljevati. Morda le še polide.

Revičarica se nam dali v tradiciji ruskega sveta. Tudi nasteti smo je zvaneti razne bradke in celo rube k leri. Zgoditi se mi je zdel v ansamblu lep malo manj fino nego ostali. To se, namre, pri reprizah še popravi. Je bil vpleten na nekoliko druge, malce na burlo. In važno je, da se pri tej izri ne zalde proveč v karikira-

nje. — Dekoracija je bila stvari primerna. Meščanske stanovanje iz ona dobe, skozi okna pogled na rusko malomestnost. Tudi moramo omeniti nove meblje v slogu okrog leta 1830. Hotel-eka sobaz, vlažen lokal z razpadajočimi stenami in skoro silnim mrčesom, je bila izborna. — Novi kostumi, zlasti pravilno uradniške uniforme in tudi ženske obleke so bile strogo v slogu časa in vredne vsakega odra. Da je režija skrbela tudi za sodobno frizuro in dala vsakomur tradicionalno in skrajno značilno maske, je ob sebi umvno. Že povled na čestitvredne korumirane činovnike je rodil veselost. — Publika je bila oduševljena, čeprav je izra trajala natanko 4 ure, od osemih do polnoči. Mnogo sodelujočih je dobilo bonke. Putjata je moral po tretjem aktu stoniti posebej pred zastor. In mu je občinstvo izkazalo svojo hvaležnost in navdušenje z ržnim plaskanjem in klicem. — Ko sem poleti videl Zagrebčane v »Zvezdici« sem si zaželal: »Da bi pri nas obratni bilo tudi maske kot ališene.« Zdi se mi, da »Revičarica« to doseeli. Prepričan sem, da se bodo ansambl in posamezniki še izboljšili v igro in da bo zanimanje občinstva od predetave resno. Ker tu imamo umetnost brez hitenih nridržkov. Raz ddi, da bi iz to vlažno ralgogma nastala tradicija! M. Z.

Gospodarske vesti.

NAREDBA O DEVIZAH IN VALUTAH.

— Beograd, 12. nov. (Izvirno). Na podlagi rezultatov konferenc z zastopniki Trgovskih zbornic in obeh borz je vlada izdelala naredbu, in jo predložila finančni sekciji zakonodajnega odseka v razpravo. Finančna sekcija je včeraj o tej naredbi razpravljala. Po dolgi debati je sekcija sklenila, da imej naredba samo dva člena, od katerih se glasi:

§ 1.) Ministrski svet se nooblašča, da potom odloka regulira promet z devizami in valutami.

§ 2.) Razveljavijo se vse dosedanje navedbe, ki so bile izdane glede prometa z devizami in valutami.

Terjatve v Juljski Benečiji o bloših avstrijskih kronah

Ker ima mnogo naših državljanov se terjatve v Juljski Benečiji, ki izvirajo iz časa, ko avstrijska krona še ni bila zamenjana (pred 19. aprilom 1919), objavljamo po tržaškem Pravem Vestniku sledeči zanimivi pravni slučaj, iz katerega tukajšnji upniki razvidijo, kako se imajo ravnavati.

Neki trgovec v Monakovem je tožil tržaško trgovsko na plačilo 821.32 kron radi neizpolnitve pogodbe in zahteval, da mu mora plačati tožena trževka znesek 821.92 kron v italijanskih lirah v razmerju 60%. Tožena trževka se je protivila temu zahtevku, češ, da ni tožitelj pristojen v Juljsko Benečijo in niti ne stanuje v njej.

Prva instanca je prisodila tožitelju navedeni znesek in sicer za 821.92 kron znesek 493.15 lir (t. j. v razmerju 60%). Med razlogi razsodbe je sledeče zanimivo:

»Kraljevski odlok od 27. novembra 1919 določa jasno, da se morajo izplačati vse obveze izvršljive v obeh Benečijah (Juljski in Tridentinski) v razmerju 60% brez vsake omejitve. V tem primeru je obveza brez dvoma izvršljiva v Juljski Benečiji, kar se niti ne zanika. Radi tega se je moralo uporabiti navedeno razmerje.»

Se bolj zanimivi so razlogi višje deželne sodnice v Trstu, ki je odbila priziv tožene stranke in potrdila sodbo prve stopnje. Razlogi se glase tako-le:

»Tožena stranka pobila sodbo prve stopnje radi krive pravne ocene stvari same v toliko, v kolikor je prisodila prva sodnja tožitelju znesek 821.92 kron v italijanskih lirah v razmerju 60%.

Ta pritožba pa ni upravičena. Tožiteljeva odškodninska zahteva vsled neizpolnitve kupnoprodajne pogodbe, sklenjene v Trstu v smislu, da se mora tu blago izročiti in plačati. Je torej to obveza, ki je nastala in ki se mora izpolniti v Juljski Benečiji, in ki se mora torej presojati po predpisu čl. 6. kr. odloka od 27. novembra 1919, št. 2227 v zvezi s podlago preračunavanja kron v lire razmerje 60%. Ugodnost menjave je priznana v smislu citiranega člena 6. terjatvi sami in ne osebi upnika, ker ne dela kr. odlok v tem oziru nikake razlike med upniki, bivačimi v področju obeh Benečij (Juljske in Tridentinske) in onimi, bivačimi v inozemstvu. To razlogo citiranega člena 6. potrjuje tudi posebna določba člena 3. istega odloka, na katero se sklicuje pritožitelj. V tretjem odstavku čl. 3. se nahaja namreč omejitev, nanašajoča se na depozite, shranjene pri kreditnih zavodih obeh Benečij za fizične in juridične osebe, katere nimajo svojega bivališča ali svojega sedeža v navedenih pokrajinah.

V našem slučaju pa ne gre za terjatve upnika proti kakemu kreditnemu zavodu, marveč za denarno terjatve proti privatni osebi in zato ima tožitelj pravico zahtevati plačilo svoje terjatve, izražene v kronah, v italijanskih valutah v razmerju 60%.

Iz teh razsodb bo videl že vsakdo sam ali pa s pomočjo večaka-jurista, kaj mora ukreniti glede svoje terjatve.

Poleg tega opozarjamo še na sledečo važno okolnost:

Glasom št. 194 ces. odredbe z dne 19. marca 1916, d. z. št. 69, ki vsebuje toženo delno novo k. avstrijskemu obč. drž. zakoniku, zastarajo v treh letih različne terjatve, katere navajamo tu v celoti:

1. Terjatve za dobavo stvari ali dobavo del ali sploh kakih prestatil v obrtnih, trgovskih ali drugih kupniških obratih;

2. Terjatve za dobavo poljedelskih in gozdarskih pridelkov v obratih za poljedelstvo ali gozdarstvo;

3. Terjatve za prejem v prehrano, postrežbo, zdravljenje, vzgojo ali poduk s strani oseb, ki se s tem bavijo ali pa pri zavodih, ki služijo v ta namen;

4. Terjatve za najemnine in zakupnine;

5. Terjatve uslužbenecv, češče se plačajo ali povračila stroškov, ki izvirajo iz službenih pogodb pomožnih delavcev, dinnarjev, služničadi in vseh privatnih uslužbenecv ter terjatve delodajalcev za predujme, ki so jih dali na račun takih terjatvev;

6. Terjatve zdravnikov, živinovozdravnikov, habic, zasebnih učiteljev, odvornikov, notarjev, odvornikov za patente in vseh drugih oseb, ki so javno nameščene za obavo gotovih zadev, češče se plačila za njihovo delo ter povrnitve njihovih stroškov kakor tudi terjatve strank, češče se predjumev, danih tem osebam.

Glasom omenjene novole bi bile dne 1. aprila 1919 zastarele vse take terjatve, ki bi bile ta dan stare najmanj tri leta.

Z odredbo generala Diaza z dne 8. februarja 1919 se je ta rok podaljšal do 1. januarja 1922. Kdor ima torej v Juljski Benečiji ali Tridentinski Benečiji kakšno takšno terjatve, kakor so navedene gori pod št. 1 do 6, ki bo dne 1. januarja 1922 stara najmanj 3 leta, t. j. terjatve, ki izvirajo iz časa pred 1. januarjem 1919, jo mora takoj uveljaviti; drugače mu s 1. januarjem 1922 zastari.

— Maksimiranje mleka v Mariboru. Iz Maribora poročajo: Mlekari so v

sredo prineslo mnogo mleka na trg in ga začele prodajati kakor v zadnjem času po nedolodnih cenah od 8 do 12 K (večinoma seveda po višji ceni). Ker je pa ta dan stopila v veljavo po občinskem sodišču maksimirana cena po 8 K in so tržni organi zahtevali, da se mleko brezpogojno po tej ceni prodaja, so mlekari začeli bežati z mlekom, druge so se pričale, češ da ga po tej ceni ne bodo prodajale. Tržno nadzorstvo je moralo poklicati na pomoč državno policijo. Kolikor so mlekari sploh še dobili, so morali prodati mleko po določeni ceni. Kakor na eni strani odobravamo samovoljno podražanje cen, tako se na drugi strani bojimo, da bo tako maksimiranje zlasti pri mleku rodilo slabe posledice za Maribor. Uvaževati treba namreč, da prihaja večina mleka na mariborski trg od revnih viničarjev, katerih edini dohodek v tem času tvori mleko in da je krma čim dalje dražja in njen nakup mogoče le še bogatim.

— Maksimiranje cene. Občinsko sodišče za pobiranje dragine in maksimiranje cen je v svoji seji dne 9. t. m. določilo sledeče maksimalne cene. A. Goveje meso. 1. prima volovsko meso v mesnicah, prvi del 34 K za kg., zadnji del 28 K za kg. Na trgu (stojnice) 2. prvovrstno volovsko meso, prvi del po 32 K, zadnji del 28 K. Za meso druge vrste (to je debelih krav, slabših volov, mladih bikov in telic), prvi del 20 K, zadnji del 24 K za kg. 3. za letjice 32 K, za ledice 32 K, možgani 32 K, vampi 8 K, pljuča 6 K, ledični loj 30 K za kg. Prodaja mesa starih bikov in starih krav, to je meso tretje vrste na trgu in stojnicah ni dovoljeno. B. Telečje meso. 1. Prekmurskih telet prve vrste 20 K, druge vrste 18 K, 2. domačih telet prve vrste 26 K, druge vrste 24 K, 3. za letja, pljuča in ledvice 20 K. C. Svinjsko meso. 1. Hrvatskih svinj prve vrste 38 K, druge vrste 36 K, 2. domačih svinj prve vrste 40 K, druge vrste 36 K, 3. za vse vrste domačih in hrvatskih svinj pljuča 24 K, jetra 28 K, ledvice 28 K, glava 14—16 K, parkli 14 K za kg. D. Stanina. 1. Stanina kranjskih svinj pod 4 cm debeline in brez kože 55 K, za trebušno slanino brez kože 50 K, za 4—8 cm debelo slanino brez kože 45 K, 2. Hrvatskih svinj, slanina prve vrste brez kože in nad 8 cm debeline 80 K, za drugo vrsto slanino po ceni kakor so določene slanine kranjskih svinj, navedenih pod točko 1. K. Slanini je prištevati tudi salo. E. Masti. Cista domača ali hrvatska 85 K za kg. Ta cenik stopi v veljavo z dnem 12. novembra 1921. Kdor bi prodajal dražje, ali kdor bi kupoval ali ponujal višje cene nego so določene po tem ceniku, bo kaznovan po predpisih uredb z dne 21. julija 1921, št. 273. Vsak prodajalec teh živil ter življenjskih potrebščin mora imeti cene označene na lahko vidnem kraju. Občinstvo se naproša, da vsak prestop kakor javi občinskemu sodišču ali tržni straži. Občinsko sodišče pošlje vsaki dan od 9.—12. in od 15. do 18. na magistratu, leva hiša, pritičje.

— Izvoz v Romunijo. Kakor javljajo iz Beograda, je romunska vlada dovolila uvoz iz naše kraljevine. Izvoz se bo zaračunaval po novem izvoznem carinskem tarifu, ki je povišan od 20 na 50%.

— g. Razpis bolgarskega državnega posejila odgođen. Iz Sofije poročajo, da je razpis državnega posejila v znesku sto milijonov levov odgođen do 1. jan. 1922.

— g. Bolgarski premost kot vojna odškodnina. Naša reparacijska komisija je prejela od sedaj od Bolgarske kot vojno odškodnino 69.131 ton premosta. Ostalo količino premosta mora izročiti Bolgarska še ta mesec.

— g. Promet z Reko. Beograd, 9. novembra. Pogajanja, ki bi se imela pritičti med našo državo, Italijo in Reko glede prometa z Reko in Ietro, so odložena, dokler ne izpolni Italija naplanske pogodbe ter ne evakuirat tretjega paza.

— g. Direktna zveza Beograd-Bukarešta. Kakor poročajo iz Bukarešte, so končani vsi predhodni načrti za direktno progo Beograd-Bukarešta. Izgradnja proge se prične prihodnjo pomlad.

— g. Trgovinska pogodba z Nemčijo. Beograd, 9. novembra (Izv.). Komisija za sestavo trgovinske pogodbe z Nemčijo je dovršila načrt pogodbe, ki bo predložen najprej v razpravo ministrskemu ekonomsko-finančnemu odboru.

— g. Jugoslavija naročuje tekstilno blago v Češkoslovaški. Delegat naše vlade dr. Stričević je dosel v Bratislavo z nalogom, da naroči pri slovaških tvornicah večje količine blaga.

— g. Nov Priročen pristojbenik izide takom decembra in bo obsegal na cedno urejeni razpredelbi vse pristojbine v smislu novega, sedaj od zakonodajnega odbora narodne skupštine odobrenega začasnega pristojbenškega zakona, kakor tudi vse s o d n e in poštne pristojbine. Upoštevane so pa tudi še prajšnje, valed posebni zakonov in odredb veljavne pristojbine in olajšave. Knjiga stana broširana 10 din., kot priložena tiskovina din. 11/50 ter je jako praktična in nujno potrebna za vse pisarne, urade, trgovce in za privatnike, ki imajo posla z obiskmi. Radi omejene naklade je takoj naročiti pri izdajatelju: Dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana. Pri naročilih nad 100 izvodov 10%, nad 500 izvodov 20% popust. Denar je vroslati ob naročilu ali pa nakazati na čekovni račun št. 10.363.

— g. Naš dinar v Rusiji. Po naredbi sovjetske vlade v Moskvi plača naš dinar v Rusiji 1200 rubljev.

Telefonska in brzjoavna poročila.

Anglija proti Jugoslaviji zaradi Albanije.

— d Beograd, 11. nov. Iz Pariza poročajo: Na zahtevo angleške vlade je sklicalo glavno tajništvo Zveze narodov za 18. november sejo zveze narodov, na kateri se bo rešil spor med Albanijo in Jugoslavijo na podlagi § 16. pakta o zvezi narodov. Ta člen 16, na katerega se Anglija sklicuje, določa:

Država, ki je član zveze narodov in ki se začne vojskovati proti določilom, katere izpolnjevati se je obvezala po §§ 1, 13 ali 15 pakta o Zvezi narodov, se smatra, da je ipso facto pričela volno proti vsem drugim članom Zveze narodov. Ti se obvežejo, da prekinijo z nio vse politične in finančne zveze in da zabranijo vse odnose med svojimi državljani in med državljani države, ki se je pregrešila proti paktu. V tem primeru mora povprašati svet Zveze narodov zainteresirane vlade, s kolikim številom čet se hočejo udeležiti vojne, ki naj bi — — — — — dotično državo izpolnjevati obveznosti pakta Zveze narodov.

REGULACIJA PLAČ MINISTROV N. R.

— Beograd, 12. nov. (Izvirno). Finančna sekcija zakonodajnega odbora je včeraj razpravljala tudi o regulaciji plač ministrom na razpoloženju. Po daljši debati je sekcija sprejela načelo, da se ministri na razpoloženju dele v dve kategoriji. 1) ministri, ki so bili najmanj šest mesecev aktivni, imajo pravico do plače 6000 dinarjev na leto in 2) ministri, ki so bili najmanj leto dni aktivni, do plače 10.000 dinarjev na leto.

NAREDBA O NAGRADI DAVČNIM URADNIKOM.

— Beograd, 12. nov. (Izvirno). V zakonodajnem odboru (finančna sekcija) je včeraj prišla v razpravo naredba finančnega ministrstva o nagradi davčnim uradnikom. Po daljši debati je sekcija sklenila, da davčnim uradnikom prizna nagrado v sledeči višini: a) Pri plačilu davkov od 70 do 80% celokupnega davčnega zneska 1%, b) pri plačilu od 80 do 90% 2% in c) pri plačilu 90 do 100% 3% nagrade. Ta naredba je veljavna od 1. januarja 1921, za dobo treh let.

MESTO KASTAV OPROŠČENO DAVKOV.

— Beograd, 12. nov. (Izvir.). Vlada je izdala odlok, da je občina Kastav za letos oproščena vsakih davkov. Občina Kastav, ki je po ralski pogodbi pripadla nam, je pod italijansko okupacijo trpela velike materielne žrtve.

ZAGREBSKO »KOLO« V BEOGRADU.

— Beograd, 12. nov. (Izvirno). Včeraj je v Beograd dospelo nevsko društvo »Kolo« iz Zagreba. Na kolu so došli hrvatske pevce pozdravili načelnik beogradske mestne občine, v imenu ministrstva prosvete pisatelj g. Branislav Nušić in drugi. »Kolo« je večer priredilo velik koncert, ki je silačno uspel.

Nemčija pred denarnim bankrotom.

— Paris, 11. nov. (Izvirno). Pariški časopisje z veliko skrbjo zasleduje razvoj finančne krize v Nemčiji. Obširne komentarije je vzbudilo poročilo delegata Lastevricia, glavnega poročevalca v budgetu za vrednostne depozite ki se je pred dnevi vrnil iz Berlina. Delegat novdva v poročilu, da je nastopila v Nemčiji finančna kriza, ki bo dovela do bankrota. Bankrot ne grozi toliko nemškemu gospodarstvu in industriji, marveč nemškim financam, kajti nemška marka se približuje vrednosti avstrijske krone. Njegovo poročilo je napravilo v finančnih krogih globok utis.

POZIV AVSTRIJCE NA ZASEDO ZAPADNE OGRSKE.

— Dunaj, 12. nov. (Izvirno). Zvezni kancelar dr. Schober je včeraj prejel od medzvezniške komisije v Sopronju noto, ki poziva Avstrijo, da zasede ono v trianonski pogodbi določeno ozemlje Zapadne Ogrske, ki ji je bilo obenem priznано na konferenci v Benetkah. Izvzetje je plebiscitno ozemlje. Avstrija tekom prihodnjih dni izvede v Zapadni Ogrski zasedbo v vojaškem, upravnem in pol. oziru.

TEŽKI KONFLIKTI MED KOMUNISTI IN FAŠISTI V RIMU.

— Rim, 11. nov. Na fašistovskem kongresu je bilo opetovano govora o spopadih med fašisti in železničarji ter o proglasitvi splošne stavke. Pri takem razgovoru je prišlo do velikega nemira, ko je poročal posl. Farinacci o izzeridh med fašisti in železničarji v Portonaccio.

Fašistovske skupine so kar hotele udreti na ulico in izzvati demonstracije. Nekateri govorniki so zahtevali, naj se prekine konferenca in naj se dejanski nastopi proti železničarjem in njihovim pristajšem. Fašistovski železničarji so odšli na postajo ter tam prevzeli službo. Ko so fašisti v ogromnem številu 30.000 korakali po mestu, je prišlo do velikega spopada med fašisti, komunisti in vojaštvom. Mase komunistov so z revolverji napadle infanterijo. Vojaštvo je reagiralo in streljalo na napadalce. Bili so 4 mrtvi, ranjenih pa je 150. Vsega mesta se je polastilo grozno razburjenje. Fašisti so sklenili, da še ne odpotujejo, dasi je kongres že zaključen.

LLOYD GEORGE O RESTAVRACIJI HABSBURŽANOV.

— d London, 10. nov. V spodnji zbornici je izjavil Lloyd George: Madžarska vlada je obljubila se ravnati po izjavi zaveznikov, po kateri je restavracija Habsburžanov na katerikoli način izključena. Madžarska je obljubila, da bo pri reševanju kraljev, vprašanja postopala po mnenju in pridrževu zaveznikov. Rezoržitev Madžarske, ki se je radi zadnjih dogodkov morala zavleči, se nadaljuje. Države male entente v kontrolni komisiji ne morejo biti zastopane, ker trianonska pogodba ne predvideva tega zastopanja. Ako nastopajo velesile, ne da bi dovolile, da bi Madžarska uredila svoje zadeve sama, delajo to zaradi bolezni, da bi mogla Madžarska, ravnajoč se po gotovih smernicah, priveriti vojno, česar svet ne želi.

PRESTOLNI GOVOR ANGLEŠKEGA KRALJA.

— d London, 10. novembra. (Reuter) Parlament je s pridržkom eventualnega prejšnjega vpoklicanja odgođen do 30. januarja 1922. Povodom te odgoditve je imel kralj zaključni prestolni govor, v katerem je med drugim naglašal, da goji glede Ocenle Šlezije trdno vero, da se lojalno izvede priporočilo Zveze narodov od strani obeh zainteresiranih držav. Govoril je o končnoveljavi vzpostavitvi miru z Madžarsko in je prošil vodilne britanske in irske državnike, naj pokažejo potrpežljivost in zmernost, da se s prijaznim sodelovanjem vzpostavi trajen mir.

O miru v Evropi.

— d London, 11. novembra. (Wolff) V prestolnem govoru je dejal kralj med drugim: Ni še mogoče reči, da je mir v Evropi trdno vzpostavljen. Poteklo bo še nekaj časa, preden si bo opomogel svet od posledic vojne, vendar pa se je dosegel dober napredek v reševanju težkih problemov v notranjih in zunanjih zadevah. Zaradi resne vstaje Poljakov v Gornji Šleziji so se odposlale britanske čete v to pokrajino. (!) Po doletu in košljivih pogajanjih se je vsaja zatrija in vzpostavila se je avtoriteta medzavezniške komisije.

NEVARNOST ZA WASHINGTONSKO KONFERENCO.

— London, 11. nov. Angleški listi izražajo, da še bolj nego od notranje krize na Japonskem priti washingtonski konferenci nevarnost od napetosti, ki se razvija med Japonsko in Kitajsko. Kitajska je dala na zadnje japonsko noto o Shantungu zelo odločen odgovor z zahtevo, da mora Japonska to kitajsko pokrajino takoj izprazniti. Razven tega nastaja med Japonsko in Ameriko vedno večja diferenca glede vzporeda konferenca. Položaj Anglije med tema dvema tekmovalcema je jako težak. Angleška vlada se trudi, da bi preprečila Ziedinjenje držav, da niena zveza z Japonsko ni naperjena proti njim. Ziedinjenje držav bodo poskusile, da bi Anglijo oddvojile od Japonske. Amerika bi potem izbrala japonsko osmiolenost v ta namen, da bi jo prisilila k popustitvam v kitajskem vraštanju. Tako se vraštanje razoroževanja na konferenci spravlja v ozadije in v ospredie stona vprašanje Dalinega vzhoda. Od usode pogajani o teh vprašanjih je odvisna tudi usoda washingtonske konferenca same.

KONFERENCA V PORTOROSE.

— Portorose, 11. nov. Podkomisija za brzjoavni telefon je prišla do sporazuma, da se vzpostavijo nekatere važne brzjoavne zveze, tako n. pr. med Beogradom in Dunajem ter Bukarešto in Dunajem. Predložene so bile tudi preureditve nekatereh drugih prometnih zvez. Podkomisija za železniški promet je sklenila, da se obmeine postaje, doslej za promet z blagom zaprte, zopet odpro in se vzpostavijo direktni mednarodni tarifi za potnike in blago. Na obmeinih postajah se nadalje poenostavilo razne formalnosti policijskega in carinskega značaja.

PRISELJEVANJE JUGOSLOVENOV V SEVERNO AMERIKO.

— New York, P. poročilo generalnega komisarja za priseljevanje je bilo

že 6. oktobra izčrpno število jugoslovenskih iselencev, ki smejo biti pripuščeni v Ameriko tekom meseca oktobra. Mesečna kvota za Jugoslovane (t. j. za ljudi, rojene v Jugoslaviji) znaša 1281. Iz poročila pa ni razvidno, dali je med 1. in 6. oktobra za res prišlo 1281 iselencev in je bila s tem teko hitro izčrpana mesečna kvota. Za fiskalno leto 1921 do 1922, t. j. od 1. julija 1921 do 30. junija 1922, so Jugoslovani že izčrpali štirimesečno kvoto.

SOVJETSKA RUSIJA SE PRLJAVLJA NA BOJ PROTI POLJSKI.

— d Moskva, 11. nov. Predsednik revolucionarnega vojnega sveta rdeče armade in mornarice je izdal ukaz za vse oddelke, v katerem se pozivlje k večji pripravljenosti za boj, in sicer z ozirom na izizvalno nastopanje poljske vojaške stranke pod vodstvom Pilsudskega, ki v nasprotju z voljo delavnega prebivalstva Poljske in v nasprotju z oficijelnim, na mirnem skupnem delovanju z Rusijo slonečim prizadevanjem deluje za vojsko.

MASARYK PREDSEDNIKU POLJSKE REPUBLIKE.

— d Praga, 10. nov. Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je predsedniku poljske države Pilsudskemu poslal brzjoavko, v kateri izražja svoje zadovoljstvo, da se je dosegel sporazum, ki je političnega značaja. Pilsudski se je na to brzjoavko zahvalil. Tudi minister za zunanje stvari Skirmunt se je poslaniku Pileu zahvalil za prijateljski sprejem in objektivno razpravljanje, ki je omogočilo sporazum med tema dvema državama.

VEL. BRITANIJA PRIZNALA ALBANJO.

— d London, 10. nov. Velika Britanija je priznala Albanijo za samostojno državo.

VELIKA PONEVERBA V RUSIJI.

— d Moskva, 10. nov. Petrogradski revolucionarji tribunal je obsodil v procesu poneverbe šest oseb na smrt z kroglo, a priorja vladimirsko katedrala Parfenova in duhovnika Kabrinskoga na tri leta izgube časti ter na globo po 10 milijonov rubljev. Obtoženci so poneverili v skupnem nad dva milijona pudov strojnega olja.

MADŽARSKI MONARHISTI IN KAREL.

— Budimpešta, 11. novembra. (Izv.) Skupina madžarskih monarhistov, pristavev Karlovih, je sklenila, da nabavi izgnanemu Karlu in Citi lepo spalno sobo.

POPRAVA ALBANSKIH MEJ.

— Rim, 9. novembra. Agencija Italijana objavlja: Velenposlanski svet je sporočil vladam v Beogradu in Atinah svojo odločitev glede mej albanske države. S to odločitvijo ostanele v glavnem v veljavi meje iz 1913. Ker na severovzhodni strani meja ni bila točno označena, je poskrbel svet za njeno definitivno obmejitve. Velenposlanski sklep zadeva štiri kraje in sicer Lim, ki pripada Albaniji, pot od Debra do Struge, ki pripada vsa Jugoslaviji, cona blizu Prizrena in druga severno Skadra, ki tudi pripada pod Jugoslavijo. Samo prva točka, ki stremi po osvoboditvi poti ob Ohridskem jezeru, je prisojena Albaniji, ostale tri točke pa Jugoslaviji, ker jih potrebuje za svojo obrambo. Ker sta vlad v Beogradu in v Atenah svojčas sprejeli meje iz leta 1913, je pričakovati, da sprejmeta sedanjo odločitev brez pridržka, zlasti ker tri točke izmed štirih pomenijo za Jugoslavijo pridobitev. Po sprejetju se izvrši formalni zapisnik, na kar se bodo morale, naravno, jugoslovenske čete vstaliti v že določenih mejah.

Boriz.

— Zagreb, 12. novembra. V prostom prometu. Devize: Curih 54.—, 55.—, Italija 11.—, 12.—, Valute: dolarji —, 285.—.

— Zagreb, 11. novembra (Izv.) Definitivni borzni zaključki. Devize: Paris —, 22.50, Curih 52.—, 54.—, London 1150.—, 122.—, Berlin 100.—, 107.—, Dunaj 5.—, 5.40, Praga 320.—, 335.—, Italija —, 1200.—, Budapešta 27.—, 29.—, Valute: dolarji 270—285, lira 11.—, 11.50, carski rublja 12.—, —, napoleonidori 800.—, 940.—, marke —, 120.—, av. krone —, 6.50, čel. krone —, 325.—.

— Curih, 11. novembra. Zagreb 1.701, Dunaj 0.1790, Budapešta 0.45, Berlin 1.851, Praga 5.60, Milan 21.576, Paris 38.351, London 20.89, New York 3.299.

— Trst, 11. novembra. London 96.25, Zagreb 8.60, Paris 177.—, Curih 460.50, New York 24.80.

— Praga, 11. novembra. Zagreb 25.—, Dunaj 1.575, Curih 17.60.

— Paris, 11. novembra. Dunaj 0.465, Praga 14.75, Milan 50.—, London 54.45, New York 13.63.

— Budapešta, 11. novembra. Zagreb 820.—, Praga 1190.—, Curih 200.—, Berlin, 11. novembra. Zagreb 95.—, Praga 305.—, Curih 53.70.

— Dunaj, 11. novembra. Paris 247.—, Curih 1160.—, London 24.300.—, Zagreb 2.000.—, Praga 6.550.—.

— Dunaj, 11. novembra. Tečaj dunajske borze: Julidit 9.810.—, Credit 6.430.—, Zivno 24.500.—, Alpine 31.500.—, Kranjska industrijska družba 32.830.—, Škoda 36.000.—, Trboveljska 15.560.—.

Dneve vestil.

V Ljubljani, 12. novembra 1921.

— Tudi pri nas bo treba! V »Frankfurter Generalanzeiger« čitamo: »Na pristojnem mestu se je vložil predlog, da naj se izda za vso Nemčijo prepoved prirejanja predpustnih vesellic. Predlog na državno vladno se utemeljuje z negotovostjo političnega položaja in z neznosno dragotino. Kakor da bi bilo še posebej potreba to utemeljiti.« V Nemčiji nameravajo torej uradno prepovedati predpustno veseljačenje. Pri nas pa se je letos predpust pričel že v oktobru, plesi in veselice pa se vrste zapored dan za dnevom. Danes se pri nas samo zabavamo, samo plešemo in zapravljamo. Denar mečemo kar s pestmi akož okno, kar pa nas ne moti, da bi tožili o neznosni dragotini, in ne tarnali, da nam ni mogoče več živeti. Delo pa počiva. In če nam kdo, ki neprestano tožimo o neznosnem življenju, ki ga povzroča dragotina, pokaže na edini lek in pomočnik proti tej nadlogi, na delo, delo in zopet delo, smo v dno duše užaljeni in ogorčeni, da se nam hoče dati samo dobre nauke. In vendar bomo morali priti do spoznanja, da je le v delu naš edini spas, ako se hočemo rešiti moralnega in gnetnega propada, in napraviti energično konec nesmiselnemu in brezumnemu veseljačenju, ki je nazvejo v zadnjem času take dimenzije, da je človeka strah in groza. Mi drčimo nevezdržno navzdol, propadu nasproti. Kakšna bo naša bodočnost, ako se ne postavimo pravčasno v bran? Toda družba sama je že preveč inficirana od bacilov povojenske kuge, da bi se morla sama dvigniti iz močvirja in kaluže, zato je treba, da ji k emancipaciji pomaga vlada. Vlada naj z resolutno gesto kratkotalo za bran tako veseljačenje — S tem bo si pridobila neizmerne zasluge, ker hoče rešiti tisoč in tisoč eksistenc, obenem pa preprečiti sistematično zastrupljanje naše mladine — našo bodočnost.

— Rapallo 12./XI. 1920. Pokrajinski odbor Jugoslov. Matice v Ljubljani je izdal za obletnico rapalske pogodbe pod gorenjim naslovom bršuro, v kateri na prav jedrnat način razsvetljuje pogodbo, njene vzroke, njene posledice, naše naloge in naš največji cilj. Bršura se je razposlala vsem školskim vodstvom v Sloveniji. Želimo, da doseže svoj namen!

— Rapalski kolki Ciril Metodove družbe so izšli. Zeleti bilo, da bi se dobili v vseh trafikah, žal, da jih danes še nobena ni imela.

— Prva obletnica rapalske pogodbe. Ob prvi obletnici rapalske pogodbe je »Jugoslovenska Matica« priredila naši šolski mladini v Ljubljani lepo uspešno žalno prireditev. Šolska mladina je sredi ob pol 6. v gostih skupinah hitela v veliko »Unionsko« dvorano, da poslušajo težko zgodbo o naši srčni izgubi, da gleda sklonjene slike prekrasnih nam umrlih kraljev. Dvorana je bila nabito polna. Nežna mlada srca so z velikim zanimanjem sledila v priprosti besedi zasnovanemu, pomen rapalske pogodbe označujočemu predavanju dr. Ivana Laha. Govoril je mladini v srce in njegove besede: »Podpis na rapalski pogodbi nam ni šel iz srca« je mladina sprejemala z globoko vernostjo. Na to je g. predavatelj mladini razlagal sklonjene slike kraljev na Gorickem, Tolminkem, na trdem Krasu, Trst, Istru, istrsko Riviero, Reko in druge kraje. Prireditelj je končala z lepih moralnim uspehom. Na ta način se najbolje proslavlja obletnica nesrečne rapalske pogodbe.

— Jugoslovensko-čehoslovaška liga. Prva odhodna sela »Jugoslovensko-čehoslovaške lige« bo v nedeljo, 13. t. m. ob 10. dopoldne v uradniški prostorih »Slov. Naroda«. Vsi gospodje odhodniki so vlinčno vabjeni, da se udeležijo te sele. Dr. Karel Triller, predsednik.

— Odroditi nove valitne narredbe kaže, da se je vprašanje posvetila potrebna preudarnost, da se sodelovali strokovnjaki ter da se hoče jemati ozir na potrebe vseh strani središč. Sedanjí aparat tako pri finančnem ministristvu kakor v Narodni banki umljivo da ni zadosten za velikanski delokrog, ki ga dobi nova naprava. Ako se zažeto, vi potreben aparat za nove posle in se zlasti dobi strokovniške vodnike za trajno sodelovanje, je po našem mnenju pričakovati s precejšnjo gotovostjo trajnih ugodnih rezultatov za naše denarstvo. Potrebni pa so za obnavljanje začrtanih poslov najboljši strokovnjaki iz političnega življenja, kateri prinesejo ne le praktično izkušnost, ampak tudi zmisel za točno tekoče delo. Včeraj se je naš valutni položaj izboljšal hitro, tudi na švicarskem trgu in se je naša krona dvignila od 130 na 150. Preokret je v naši trgovini pozdravljen z velikim zaželenjem. Upajmo, da ostane zboljšanje trajno, ker le tako nam prižene nov drugini val. Naš

konsument je res že v zelo težkem položaju.

— Občinski svetovalec, ki spet. Zanimiv je bil prvi deviški nastop socialno-demokratskega občinskega svetnika Komarca. Z veliko težavo je mož prečital od nekoga sestavljeno interpelacijo o izboljšanju cest v Spodnji Šiški. Med čitanjem bi bil skoro občinski svet zadremal. Najbrže pa je sodrug Komarč ves teden spal, ker ni opazil, da so med tem že pričeli s popraviljem in popisanjem cest v Šiški. O tem ga je moral podučiti obč. svet. Bajželi.

— Boris Miran J. Stritar. G. Fr. Urlep, ki je nedavno našega 90. letnega pesnika obiskal in je z njim v pismenem stiku, nam poroča, da je njegovo življenje in pri tej neznosni dragotini v Avstriji dokaj skromno. V zadnjem pismu sporoča njegova soproga, da je po precejšnjem bolehanju Stritar zopet okreval, da se počuti dobro ter da je zopet še dokaj živahno razpoložen. Vid na mu je popolnoma opešal. Na pismih se le še lastnorčno podpisuje. Preselitev v domovino, kamor si želi, njegovo zdravje ne dopušča. Njegovi redni dohodki so mesečno okrog 1600 avstrijskih kron. Koliko je to, vemo in bi bila vsaka beseda odveč. Povdariti hočemo, da je naša sveta dolžnost, da našemu velikemu kulturnemu delavcu ob solnčnem zatonu pripravimo primerno božičnico. Kako bogato bi lahko obdarili našega literarnega nestora, če bi ga z primernimi denarnimi prispevki počastili te tiste dobrosrčne duše, ki imajo sicer dobro roko in darežljivo srce, a žalibog le preradi prezele slične oklice. Uredništvo Slov. Naroda bo radovolje prevzemalo in objavljalo prispevke!

— Zavednost naših volakov vpošilcanov. Spominiač se težke ranalske pogodbe so nekateri naši volakci, a sedaj odpuščeni volaki odstopili vso vojaško dnevno plačo v korist Jugoslovenski Matici. Tako je neki oddelček zbral okoli 100 dinarjev.

— Čehoslovaškim državljanom. V svrhu vojaške evidence poziva konzulat čehoslovaške republike v Ljubljani vse demobilizovane, odpuščene, v rezervi premeščene, suverena-hitirane, na dopustu se nahajajoče, častnike, podčastnike in moštvo čehoslovaške armade, kakor tudi naborom obvezne, da se zgledajo pri imenovanem uradu tekom enega meseca. Zgledati se imajo obvezni volaki vseh kategorij črvoja čehoslovaške brambe moči. rojeni v letih 1878—1902 in sicer: 1. osebno, v slučaju da stanujejo v Ljubljani ali v nablížli okolici, 2. Pismeno, če stanujejo izven Ljubljane, vendar pa v obkrogu tega konzulata. Osebnost se zgledajoči naj prinesejo seboi zadnji vojaški dokument. Če nimajo vojaškega dokumenta v rokah, legitimirajo se začasno z domovinskimi listom, potnim listom ali sploh kakim dokumentom, ki priča o njih čsl. državljanstvu. Pismeno se zgledajoči naj pošljejo prepis zadnjega vojaškega dokumenta. Ako ga še ne posedujejo, naj pokličejo dokument, iz katerega je razvidno njih čsl. državljanstvo. Prilagoditi čsl. brambe moči, ki se ne zgledajo, in zamude zadostno ne upravičijo, bodo kaznovani po predpisu in se jim ne bo izdal oziroma podaljšal potni list. Pri tej priliki poziva konzulat čehoslovaške republike v Ljubljani vse čsl. državljanke, kateri stanujejo v njej uradnem delokrogu, da se zgledajo v teku enega meseca v svrhu natančne evidence vseh Čehoslovakov v Sloveniji.

— Dr. Svetarčič na Trzinu. Prireditelj našega lista nam piše iz Innsbrucka: Bivši deželni glavar kranski dr. Ivan Svetarčič biva že dlje časa v konališču Volders pri Hallu, kjer si je našel lepo vilo. Iz Voldersa prihaja v Innsbruck, kjer mnogo občuje v bivšimi avstrijskimi častniki. V Voldersu so čisto gostje v Svetarčičevi vili voditelji tirolske Ljubljanske stranke.

— Pasil davek zvlčan. Povodom zadnje proračunske debate je postavil naročevalec obč. svet. Ivan Kocmur tudi predlog, da se zviša pasil davek na 400 kron.

— Občinske doklade. Poročevalec obč. svetnik Ivan Kocmur je v svojem zaključnem govoru navedel tudi naša, kako kritično osemstotniški deficit. Ker je naročevalec govoril zelo netočno, nepregledno in tiho, ni bilo popolnoma slišati njegovih predlogov glede doklad. Prilominjamo, da se zvišalo samo doklade na poslovalni davek od 65 na 100%. Ostale doklade ostanejo v dosedanjí višini. Zvišalo se na podlagi stanovniške naredbe najemnine za vojašnice in stanovanja v hišah meščanske imavnine.

— Iz politične sfinhe. Pozornim R. n. h. l. vladni koncilni pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani, je imenovan za okrajnega komisarja na dozdandjem službenem mestu. — Nadalje se imenuje: za privzorne vladne komisariate na dozdandnih službenih mestih koncilni praktikanči Dominik Deržani pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani; Adolf Morla pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu; Matija Malešič pri okrajnem glavarstvu v Mariboru; Ivan Bavdek pri okrajnem glavarstvu v Krškem; Anton Koc-

pur pri okr. glavarstvu v Kočevju; dr. Fran Milinar - Cigala pri okr. glavarstvu v Ljutomeru; dr. Ludovik Lobe pri okr. glavarstvu v Radovljici; Vladimir Šuba pri oddelku za notranje zadeve v Ljubljani; Josip Tomšič pri okr. glavarstvu v Krškem.

— Imenovanje. Za ravnatelja na novo ustanovljenega samostojnega drž. ženskega učiteljskega v Ljubljani je imenovan g. dr. Ivan Orel, dosedaj profesor na drž. učiteljsku v Ljubljani.

— Poročilo se je danes v soboto g. Fran Abulner, kontrolor mestne hranilnice ljubljanske, s gđ. Marijo Pezdirtjevo, učiteljico. Bilo srečno!

— Poroka. Dne 10. t. m. poročila se je v tukajšnji pravoslavni kapeli gđ. Penca Lavrenčičeva iz ugledne notranjske rodbine z g. Pavlom Konstantinovičem Bezrukovičim. Kot priča je fugalni general Vranglove armade g. Firsov v slikoviti uniformi ruskega generala ter vladni uradnik gosp. Anton Fortič. Na predlog generala Firsova se je nabralo 510 K za slene.

— Slava. Stalna vojna bolnica i bolničarska četa Dravske divizije, oblasti proslavice svoju Slavu svete braće Kuzmana i Damijana u ponedeljak 14. novembra t. g. Bogosluženie i sečenje kolača u 10.30 sati u stalni vojni bolnici. — Smrtna kosa. Umrila je v Ljubljani po daljšem bolehanju gospa Marija Schmidtova, rolena Lampe, vdova bančnega uradnika. Poreh bo jutri v nedeljo ob pol 3. iz Židovske ulice na pokopališče. Blag ti spomin!

— Umril je v Ljubljani gosp. Anton Kazafora, nadoščitelj v pokolu. Blag mu spomin!

— Smrtna kosa. Umrila je v Ljubljani ga. Marija Schmidt rola Lampe, vdova bančnega knjižgovodje P. v m.

— Razpisano tobačno trafiko. V »Uradnem listu« št. 136 so razpisane tobačne trafike v nastopnih kraji: Na Izgu-Studencu št. 35 in 43 pri Ljubljani (oba trafika se združita); v Selcah št. 7 nad Skofjo Loko; v Bistrici št. 15 pri Trzinu; v Gorenji vasi št. 2 v lovaškem davčnem okraju; v dvčnem okraju radovljskem: v Ratečah št. 17 in 50 (oba trafika se združita); na Češnjici št. 13. v Srednji vasi št. 23 in v Letah št. 15. — Brakada Brezovica. Ose gosnoda, kateri se imajo pelati s Petrom — prosimo, naj se peljejo z vlakom ob 8 na 8. na Brezovico. Da bo Peter za to kaznovan, se samo osebni razume. Vodstvo.

— Ga Milica Zaličeva nas pravi, da prihajmo to-le nieno izjavo: Meseca avgusta je zvišal moj mož najemnine gostinčarju Ant. Jalenu, ki mi je dobro vedno s hudiim novračal. Štirikrat in sicer se znašala ta najemnina za dve sobi s kuhinjo in celim našim gostinčarskim inventarjem, tremi kletmi, dvema shrambama in podstrešjem reci in niš št. 641 K 50 v. to je mesечно 220 K 70 v. Dne 2. novembra na mu je odtegnil Jalen od te najemnine 139 K 50 v. Moj mož tega ni hotel sprejeti ter mu je zapretil, če ne plača cele šte itak tako nizke najemnine, da mu bo novičal kolikor zvišujejo drugi in kolikor ima trdi pravico. A nesrečnik je nieno zaničljivo raztrgal ter poslal drugi dan po pošti za 139 K 50 v. prikradati znesek, t. j. 502 K. Na to mu je šele pokolnik zvišal na višji znesek in zato je moral umreti na tako nečloveški način. Tako je torej bil povikša morilec sem kriv, vsled svoje trme in obsodbe vrednega vedenja. Milica Zalič, vdova rač. nadsvet. Avgustina Zaliča.

— Tatvina plašča. Učiteljici Ivanki Iskra je bil ukraden 10. t. m. med potkom v šoli Sv. Jakoba črn plašč, vreden 3000 K. V zadnjem času se je zopet pojavila družba školskih tatov.

— Vlomi na Resljev cesti. Zadnje čase so bili na Resljev cesti izvršeni številni vlomi, posebn v podstrešja in stanovanja. Dne 10. t. m. je bil zadnji vlom v barakno strofevodne hiše, žel. Mirolava Leonolda na Resljev cesti. Vlomelec je pokradel raznega orodja in železine za 1800 K. Kakor smo izvedeli, je policija danes zalotila in pretrgala drznega vlomilca v osebni nekakega delorznega notenhu.

— Zima in šovinje tatvina. Huda zima preganja in mrazi dolgorodne vlomilce in tatove. Tekom zadnjih dveh dni je bilo izvršenih v Ljubljani in okolici nad 15 večjih ali manjših tatvin. Tatovi so se posebno vrelj na suknje in obilko. Neki notepih brez doma, posla in imena je včeraj dojavil Mariji Istenič na Brdu, občina Zgornja Šiška odbelem iz zaklenjenega stanovanja pri hsem dnevu nad 1000 K denarja. Na Sv. Petra cesti je neki stranki odnesel tat za 1040 K razne obleke. — Ukradenih je bilo dolje več suken in plaščev.

— Samomor? Včeraj, 11. t. m. okoli 11. u. zjutraj je našel delavec Janez Pilič na obrežju Gruberjevega kanala pod mestno klavnico neki skrbno zvezan zavitek. Razvil je in našel: ženski siv povrtnik, bluzo, čenico, pomladuro, v kateri so bila 4 pisma, eno naslovljeno na Pavlo V., i par ženskih zlatih uhanov, en zlat prstan ter slednjič denarnica s 136 K gotovine. Delavec Pilič je takoj oddal zavitek policiji na politični stražnik. — Policija je uvedla prizvedbe, ki do danes še niso imele nikakega uspeha. Ugotovilo se je, da so te stvari last blaginčarke P. V., ki je 10. t. m. odšla nekaj nakupovat. a se ni več vrnila. Bila je 20 let stara, prav pridna in vestna deklica, ki je bila vedno živahna in vesela. Baje je večkrat govorila o samomoru, česar na nihče ni lemal za resno. Kaj to je pralo v smrti, ni znano, domneva pa se, da je bil motiv — ubeden.

Kultura.

PAVEL ORSZAGH - HVIEZDOSLAV.

Slovakom je 8. t. m. zjutraj umrl največji pesnik in narodni buditelj Hviezdoslav. Pokojnik je bil liriki, epik in dramatik. Narodil se je 2. februarja 1849 v Gor. Kubinu v kmetijski hiši: dasi je imel madžarski priimek Orszagh, kar pomenja zemljo, so bili njegovi starši zavedni Slovaki in niso znali madžarščine. Šele v Miskovcu na gimnaziji se je sin Pavel naučil tudi jezika madžarskega; od IV. razreda dalje se je že bavil z literaturo in začel pisati na madžarščini. V VI. razredu pa so ga v Oravi slovenski rodoljubi opzoričili na podozirljivost v Kolari. S. Novak mu je dejal: »Ved' ste vi Slovák, nite pište verše tak, po slovensky, nite to i vaš otec, a vaša matka porazumele. Tako Orszagh ni postal drugi Petöfi, ki je bil tudi Slovak, a madžarski pesnik, nego je posledj pel in pisal le slovaški pod imenom Hviezdoslav. Dožudiral je pravoslavlje in postal notar v Namestove pod Maguro, a se kmalu posvetil le slavitvu. Poslej je živel stalno v Dol. Kubinu ter napisal cela vrsta lirskih knjiž (Letorosty I.—III., Stešky, Dozvuky, Zalmý in med vojno »Krvavý sonety«; v eniki je izdal epe »Hajnikova ženac«, »Ežo Vlkolinský« in »Gabor Vlkolinský«, »o iz hibiškega življenja« »Agare«, »Rachele itd. Napisal je tudi drame »Vzhledanie«, »Pomestac in »Otáime. Razen tega je mnogo prevajal. Bil je vsakod naroden, nežen in žisto ženski post med tem, ko je bil Vojensky moški in bojevit hard. Leta 1919. je slavil ves čehoslovaški narod njegov 70. letnico, ter je bil izvoljen v raznih slovaških občinah za častnega meščana, a s s. republiko mu je na Masarykov predlog podelila desetero častno plačo. Deloval je poslednje dobe neumorno ter je umrl na zavapnemu žil. Na ljubljenskih slavnostih praškega Narodnega divada leta 1918. je bil pokolnik predmet velikih ovacij ter je takrat že opetovano izražal svoja trdna upanje, da zasije tudi slovaškemu narodu svoboda. Ta svoboda je pokolnik ves ereden že živjel ter bil do zadnjega nametaj glasnik edinstvenosti čehoslovaškega naroda. Ko so leta 1920. v marcu jugoslovenski novinarji prišli Slovačsko, se je neopozna deputacija poklonila tudi Hviezdoslavu v njegovi vili v Dolnem Kubinu. Slovenci sta zastonala dr. Ivan Lah in Rasto Pustoslavsek. Pesnik ju je objel in izrazil svojo radost, da more v svojem domu nazdraviti zastopnike naroda, ki se, kakor njegov, imenuja slovenski. Zatrjeval je, da pozna slovenske pesnike in da je med njimi najbolj zrlubil Gregorčiča. Rekel je, da je bila vedno njegova srčna želja, da vidi slovaški jug in da se združne ob jugoslovenskem morju, ter malnarčično dostavil, da se mu ta srčna želja na več ne izpolni, ker je že star in slab. In res ni mu bilo mogoče nesetiti solnčni naš jug in zreti naše morje...

Čehoslovaška vlada je izdala Hviezdoslavu tole smrtnico:

»Vlada republike Čehoslovaške javlja vsemu narodu tužno vest, da je dne 8. novembra umrl v Dolnem Kubinu pisatelj Pavel Orszagh-Hviezdoslav. Slovaška plača nad rekavi svojega plemenitega pesnika Hviezdoslava, ki je z besedami izražal dušo svoje domovine. S Slovaško želja vse republika, ker je s plemenitim nesnikom izgubila velikega rodoljuba in ljubečnika za našo neodvisnost. Umril je star 72 let po življenju čistem, docela vdanem poeziji, prozet ljubzni k svojemu ljudstvu in ljubljen od svojega naroda.«

— I. simfončni koncert orkestra Dravske divizije je uspel sredi silajno. Zato je tembolj obžalovati, da dvorana ni bila povsem polna. Po lubeznivi, efektivni Glinkovi uvertiri »Ruslan in Ljudmila«, ki jo je odigral orkester z vervo, je sledil staroslavni Mendelssohnov violinski koncert s spremljevalnim orkestrom; solst g. Ricke se je odlikoval in žel specialne analize. Tudi to težko je izvajal orkester dovršeno. Glavna točka koncerta je bila Brucknerjeva romantična (II.) simfonija. Kapelelik dr. Cerin je bil lahko ponosno zadovoljen s svojim orkestrom; nadkriti je naše pričakovanje. Grandiozna simfonija s svojimi kontrasti je ostavila naiglobožni vtisk. Obširnejše poročilo o koncertu prinesemo čim preje. Orkester Dravske divizije in njegov aglin kapelnik dr. Cerin zaslužijo naše najiskrenejše priznanje.

— I. recitacijski večer naimiških se vrši v nedeljo, 13. t. m. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma s sledečim sporedom: Fran Onič recitira 10 svojih pesmi, nato Bartol Stante odlomke iz svoje drame »Moje kraljestvo ni od tega sveta«, kot zadržal Vladimir Pretnrov 6 svojih pesmi. Večer obeta biti zanimiv. Cene sedežem 12 K, stojšča 6 kron.

— Mladinski koncert Glasbene Matice v Ljubljani. Svečani žalni koncert Glasbene Matice v počastjenje spomina blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja priredi Glasbena Matica tudi kot mladinski koncert. Na povabilo viliškega školskega sveta se je oglasilo toliko mladine, da morata biti dva mladinska koncerta in sicer ob prvi v nedeljo, 13. t. m. ob pol 11. dopoldne v veliki dvorani hotela Uniona za sledeče zavode: Srednja tehnična šola, učiteljice I. dekliška meščanska šola pri sv. Jakoba, II. meščanska dekliška šola v Šiški, meščanska šola v Lichtenfirnovem zavodu in vnanja dekliška meščanska šola pri častitih sestrah Ursulinkah. Tem zavodom so vstopnice že dostavljene in jih na s tega mesta prosimo.

da pošljejo v nedeljo mladino h koncertu. Za ostale zavode: I. državna gimnazija, realna gimnazija z nemškimi učnim jezikom državna reaka, licej in I. deška meščanska šola pa mo mladinski koncert v sredo a četrtok ob 5. pop. Natančni datum in vstopnice se izroče dotičnim ravnateljstvom v torek jutraj.

— Debi godalnega kvarteta Zika v Pragi. Kritiki »Tribune« dr. J. H. poroča o njem sledeče: Čehoslovaški kvartet (Richard Zika, Karel Sanein, Ladislav Černý, Ladislav Zika) se je v ponedeljek predstavil praškim glasbenim kritikom in povabljenim gostom v »Umělecké Besede«. Ni le resnično navdušenje, ki je dvedlo te štiri mlade umetnike od brezkrbnih profesorskih služb na pota poavetivne komor. enoti, marveč jih je napravilo nam ljubše, ko smo radostno poslušali komorno glasbo, izvajano z lubeznijo in pred vsem z onim tipičnim znakom, z a. a. o. Ta kvartet Zika pa ume tudi igrati igró štirih solističnih godal, ki zveni res komornó. Čistota intonacije, ritmična točnost, svobodno shvaťanje fraz ter smisel za dinamiko omenjam jako pohvalno. O umetniškem načinu Zikovcev ne vemo ničesar in tega tudi po izvajanju igralnih skladb sdiiti ne moremo. Mislamo pa, da se morja lubežo a svojim neslovom označiti kot združjenje, ki želi umetniško korespondirati s Češkimi kvarteti. Ta seveda predstavlja pvelen tip, počitvo stonjio, proti kateri se je težko boriti, dasi je njegovi akademski bladnosti mladi ogenj nanevarnejši tekmeč.

— Kvartet Zika v Pragi. Kritika »Venkova« Kritiki Sourek. Novo komorno združjenje. Koncertni biro gospoda Svojsika je predstavil te dni v prostorih »Umělecké Besede« ožjemu krogu praških glasbenih poročevalcev nov češki godalni kvartet, ki se je nameril pod imenom »Čehoslovaški kvartet« posvetiti govilni komorne glasbe in kreniti kot naraščaj na pota Češkega in Ševčikovega kvarteta. Primiist kvarteta je g. Richard Zika, absolvent praškega konservatorija iz šole prof. Suchyja, sekundist Slovenec g. Karel Sanein, učenec prof. Jankoviča na tržakem konservatoriju, violist g. Ladislav Černý, absolvent praškega konservatorija in svojčas drugi koncertni mojster Češke filharmonije ter čelist g. Ladislav Zika, učenec berlinskega prof. Fiedlerja. Vsi štirje so bili zadnje dve leti profesorji konservatorija in člani opernega orkestra v Ljubljani ter so se tokom časa že nekolikokrat s uspehom predstavili kot godalni kvartet na raznih koncertnih odrih Jugoslavije. Kakor je pokazalo sedaj njih izvajanje Dvořakovega »amerikanskega kvarteta« v F. duru in Mozartovega v B-duru, so vsi izborni umetniki na svojem glasbiu (primarij g. Richard Zika). Dobro so vigrani in navdani z vsemi lastnostmi ognjene, odkritosrčne čuteče mladosti, seveda tudi značilne po nemiru temperamenta. Da še niso dosegli brezhibne popolnosti in čistosti komornega sloga, se Zikovi dobro zavedajo in tudi še nimajo glasbil potrebne kakovosti. Otdot izvira njih trden sklep, da se popolnoma ločijo od učiteljskega delovanja in sodelovanja v orkestru ter se izrecno posvetijo študiju komorne glasbe. Dolžnost je tedaj češke javnosti, da bi jih pri tej (z eksistencne strani ne lahki) nameri podpirala ob priliki javnih nastopov. Začetek je storil velposestnik T. T., ki je (podobno kot pred 30 leti nastali Češki kvartet) poletil gostil na svojem gradu L. in je violisti g. Černýja obdaroval s krasnim in dragocnim glasbilo. Novo kvarteto združjenje odputuje sedaj v Jugoslavijo, pride pa se kmau predstaviti javno čehskemu občinstvu v Pragi in drugod. Vnaprej nam toplo opozarjamo.

— Varstvo umetnin in muzeji v sovjetski Rusiji. »Gazzetta del Popolo« piše: Bila je neupravičena bojazen, da bodo sedanje politične razmere v Rusiji uničile a' vsaj razkropile bogate ruske zbirke umetnin; toda zdi se, da so pod novim režimom muzeji in galerije še bogatejše. Kar je pisal slikar Igor Grabar nekemu italijanskemu pisatelju, potrjuje pričanje francoskega univerzitetnega profesorja A. Julien, ki je mogel bivati v Petrogradu in Moskvi skoro tri mesece. Julien pravi: stari muzeji v Moskvi so ostali nedotaknjeni, kakor so bili v dobi carizma, samo da so bo' obiskani. Julien je mogel neovirano obiskovati in proučavati »kronsko dvorano«, kjer so shranjena žerla krone in prestoli starih carjev. Ravnatelj nacionalnega muzeja v Moskvi je naprosil Julien, naj posreduje, da bodo francoski umetniki s svojimi deli pomagali pri izpopolnitvi muzeja. Tudi muzej Aleksandra III. v Petrogradu je ostal neoprejen. Najpomembnejši ruski muzej »seremitaža« — so organizirali popolnoma na novo. Upravlja ga odhor 17 strokovnikov, ki so večinoma člani znanstvene akademije. Ves muzej z vsemi oddelki je odprt občinstvu.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama:
Sobota, 12. novembra: Oče A.
Nedelja, 13. novembra: Požar straši.
Ponedelje ob 8. Izven.
Nedelja, 13. novembra: Komedija zmešnjav. Zvečer ob 8. Izven.
Ponedeljek, 14. novembra: Pevizor. C.
Torek, 15. novembra: Zaprto.
Sreda, 16. novembra: Komedija zmešnjav. B.

Opera:
Sobota, 12. nov.: Bohème B.
Nedelja, 13. novembra: Carmen. Izven.
Ponedeljek, 14. novembra: Zaprto.
Torek, 15. novembra: Evana. I. A.
Sreda, 16. novembra: Rigoletto. D.

K nameravani upeljavi petega razreda učiteljskih iz roditeljskih odbor nam pišejo: Dognavamo da naša naša vlada vpeljati na naših učiteljskih peti letnik. Do sedaj vsi učiteljski kandidati in kandidke želali štiri leta na učiteljsko. Dopraviši četrti letnik z maturo, stali učitelji, a sedaj hočejo dodati peti letnik, češ, da potem bodo kandidati in kandidatice pravilne učiteljice univerze. Glede na to si moramo slavno vlado naprositi, da bi vse pri starem, to je, da bi se šolalo štiri leta. Kdor pa želi posetiti, po enem učiteljsku, se univerzo, najiskuje še peti letnik. Z ozirom podpiramo svojo prošnjo z našimi argumenti: 1.) Štiriletno študij popolnoma zadostuje za ljudsko učitelstvo; to nam svedoči sedanje dejanje našega učiteljsstva. 2.) Ubogi učitelji komaj čakajo, da njih otroci do četrti letnik in da jih spravijo h šoli. Se en letnik več študirajo, pravilo roditelje v veljavi gmotnosti in marsikdo bi moral nadaljevati in opustiti, kar bi mogoče škodilo nekemu naraščanju, zaradi draginja študija. 3.) Premisliti moramo, da bodoči učitelj dovršiti peti razred (osnovne) šole, potem štiritirameščinsko šolo ali pa četrti razred nazivati ali realke — predno stopiti na učiteljsko. In potem mora se šteti štela štola na učiteljsko predno štela. Da je to šolanje zadostno, je stvar. Kdor pa hoče potem posejati univerzo, da dospe do boljše bodočesvobodno mu. 4.) Da je to pravnomočno svedoči dejstvo, da je vsesedanjega učiteljsstva posetela letnik učiteljska in vendar popolnoma zadovoljni svoji nalogi. Med temi nam celo tako učiteljsko, ki ni do sedaj zahtevane predobrazloženja našega bodočega učiteljskega ostanja na tem, kar se je naučilo na učiteljsku, ampak da napreduje v duhu pri prislovi iz dobrih knjiž ved-

nosti in pedagog. metod. znanosti, ki so dandanes umestne in potrebne naprednemu učiteljstvu.

— Gospodarski odsek Sokola I. vabi članstvo na Martinov večer, ki se vrši v soboto, 12. t. m. ob 8. zvečer v novih društvenih prostorih trg Tabor. Sodeluje popolni društveni orkester.

— Sokol na Viču priredi v nedeljo, dne 13. novembra 1921 v Sokolskem domu na Viču Martinov večer s sledečim sporedom: 1. Prohazka: »Tak si lepa« tenor. 2. Böhm: »Tiha ko mrak«, sopran. »Anarhist«, burka v 2. dejanjih. 3. Rubinstein: »Izrepenjenje«, tenor. Pavčič: »Pastirica«, sopran. 5. Mozart: Trospev iz »Figarove svatbe«. Prodaja Martinove goske, šajšiva pošta, ples in volitev kraljice plesa. Pevske točke se izvajajo s spremljovanjem klavirja. Začetek ob 7. zvečer. Vstopnina 3 din. K obilni udeležbi vabi odbor. Zdravo!

— Društvo za zgradbo sokolskega doma v Šiški priredi na Martinovo nedeljo dne 13. t. m. ob 4. popoldne v restavraciji pri Štepiću javno tombolo. Po tomboli prosti zabava in ples. Vstop prost. Društveni odbor prosi vse nabiralce dobrikov, da prinesejo iste v nedeljo dopoldan med 10—12 uro v sokolsko telovadnico. Zdravo! Odbor.

— Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Mostah pri Ljubljani opozarja in vabi bratsko članstvo na svoj Martinov večer, ki ga priredi jutri v nedeljo, dne 13. novembra ob 18. v društveni telovadnici na Selu. Poleg dobre gosje pečenke in najboljšega letošnjega vina je preskrbljeno tudi za vestransko zabavo z različnimi šaljivimi nastopi. Pri pridelitvi svira polnoštevilski salonski orkester. Ples, Vstopnina 3 dinarje. Sokolstvu naklonjeno občinstvo ki želi preživeti par zabavnih in veseleš ur v prijetni družbi, vabi k našteviniški udeležbi odbor.

— 15 kg težka gos. Kdor želi okusiti izbrano gosjo pečenko, naj se zamudi Martinovega večera, ki ga priredi Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Mostah jutri v medvedjo zvečer ob 16. v društveni tovalodnici na Selu. Ker pa gos rada plava, preiskrbljeno je tudi za zadostno množino najboljšega letošnjega vina. Zahaven del večera je bogat, za godbo skrbi polnoštevilni sa'onski orkester, za mladino je na sporedu ples — in tako bo lahko prišel vsak na svoj račun. Društvo hoče preživeti par veselih uric v prijetni družbi, naj ne zamudi te pridelitve.

— Umrljivost v Zagrebu. Zadnji teden je umrlo v Zagrebu 51 oseb, med njimi 6 na jetiki. Priglašanih je bilo 7 mrtvoorojencev.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski zdravstveni izkaz za dobo od 26. oktobra do 5. novembra izkazuje sledeče zdravstveno stanje v Ljubljani: novorojenih 36, mrtvorojena 2, umrlih 18, domaćinov 10, tujcev 3, v zavodih 2. Smrtni vzroki: življenjska slabost 2, jetika 1, pljučnica 2, gripa 1, srčna psohila 2, drugi vzroki 9. Smrtna škoda: 1. Nazonnjeni nelezljivi bolniki: 1. sklerotinka 1, gripa 1. Smatrati je, da je zdrav sedaj pohnela.

— »Sport« št. 45. Je izšel in prinaša bogež zanimivih slik obširno poročilo o nogometnih tekmah med Češkoslovaško in Jugoslavijo, dalje Zagreb-Pardubice, Avtomobilna tekma Zbraslav-Jilovité. Stanje prvenstva L. N. P., Nogometne tekme, Kolesarske, motorne in avtomobilne dirke v Zagrebu. Sportni pregled. Sport bo izhajal v zimski sezoni štirnatisredno, opozarjala pa že zdaj na krasne zimskošportne sile in članke, katere bo prinašal. Naroča se pri Sportni Zvezi, Narodni dom in v celi četrtletno K 56. Priporočamo ga natlonce.

— Martinovo gosko bodo dražili danes zvečer na veselič kolesarjev v Narodnem domu v korist našim kolesarskim sportnikom. Martinovat v Narodni dom!

— Danes vsi v Narodni dom na veselico kolešarjev! Prvič letos je pridelal kolešarski klub Ilirija pridelitev, da krilje vsa meloma ogromne stroške celoletnega delovanja in udeležb na zunanji tehnikah, ker ni mogoče pridelati kolešarskih dirk z zastopniki, zato je dolžnost vsakega občinstva, da pokaže svoje simpatije kolešarjem in jim omogoči nadalje uspešno delo na športnem polju Kolešarska Ilirija je danes edinomno pravk Jugoslavije in zaradi priprave priznanja. Vsi v Narodni dom!

— Društvo slov. zoboteknikov v Ljubljani vabi vse člane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 20. novembra t. l. ob 2. popoldne v restavraciji "Novi svet", Prešernova soba. Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Volitev odbora. 3. Volitev preglednikov. 4. Služajnosti.

— **Sekcija Ljubljana** Udruga jugoslovenskih inženjerjev in arhitektova vabi svoje Člane na izredni občni zbor v sredo, dne 23. novembra 1921 ob 20. v univerzno dvorano v Ljubljani. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega običnega zbora. 2. Zadržna izjava kulturnih delavcev. 3. Slučajnosti. V soboto 26. novembra t. l. ob 20. priredi Sekcija v dvorani »Kazine« v Ljubljani za svoje Člane in njih rodbine družabni večer z godbo. Posebna vabila se ne razposiljajo za nobenega teh večerov.

— Splošno slovensko žensko društvo ima svojo veliko, bogato javno, vsakomur dostopno knjižnico na Rinski cesti 9, Gorupova hiša, priliježe na desno. Knjižnica posluje vsak torek, četrtek in soboto od 5. do 7. zvečer ter si nabavlja sproti vse dobre, novo izišle knjige.

— IV. redni občni zbor Društva slušateljev filozofske fakultete (nadaljevanje) se vrši v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 8. zvečer na univerzi, dvorana št. 77. Nove člane se sprejema pred občnim zborom. Polnoštevila udeležba. Odbor.

— Protestni shod Zveze jugoslovenskih železnčarjev se bo vršil v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 19.30 v veliki dvorani Mestnega doma.

— Spomenilca odvjetniških in notarskih uradnikov celjskega okrožja. Društvo odvjetniških in notarskih uradnikov v Celju je poslalo 25. oktobra vsem odvjetnikom in notarjem v imenovanem okrožju spomenico, v kateri z ozirom na vedno večjo draginjo zahteva razmeram primerne plače za uslužbence v odvjetniških in notarskih pisarnah. V spomenici se zahteva, da morajo delodajalci do 15. t. m. ugoditi zahtevam, ker si v nasprotnem slučaju društvo pridržuje nadaljne korake.

— Iz Črnomlja. Pod okriljem Čitalnice

Prvi pod vodstvom svojega neumorno pridnega dirigenta G. Zorka Prelovcva je priredilo 7vsko društvo »Ljubljanski Zvon« dne 7. t. m. v Črnomlju koncert; sodelovali so oporni pevec g. Leopold Kovač z več solistami. 14 »Zvonovih« pevcev pa nam je zaskenalo v popolni harmoniji veliko številno novih Adamičevih in Prelovcvih ter nekaterih starejših moške zборе. »Zvon« si je vzel za nalogo prejeti širom domovinskih dežel koncerte v namenu: splošno dvigati ljubezen in zanimanje za umetno pesništvo in to pri prvih kakor tudi pri občinstvu, ter on občinstvo, ki nima vedno prilike obiskovati koncertov v večjih mestih seznanjati z našo moderno pesnilo, ustvarjanju v duhu »Novih Akordov«. Kolikšna pomena so take prireditve za podeželske zbornice! Le-ti slišijo vzorno prednašano narodno ljudsko pesem do najtežje moderne skladbe; slišijo lepo vokalizacijo, vzorno mlansiranje, fraziranje, vidijo kako le treba pravilno razumovati to ali ono skladbo, se seznanjati z našo — posebno novejšo — zborovo literaturo, si izobrazilo svoj okus. Za nameček tudi poslušalci še kakšni »ospos« - bonbonček, bode iz operne literature (ki je, če ga pda Kovač, gotovo sladak). Prepričan sem, da bodo marljivi in napredni pevководje po deželi znali uporabiti priliko, znali centi »Zvonova« požrtvovalnost za kulturno delovanje ter bodo pridno vabili »Ljubljanski Zvon« naj jim ta »živo beseda« pomore pri njihovem glasbenem delovanju; da, upam celo, da bodo tudi pevci sami želeli; a občinstva, ki rado posluša lepo pesem uređ nam ne manjka. Gotovo je da bode občinstvo črnomljskega »Ljubljanskega Zvona« v »Zvonu«, Prelovcu, Kovaču in Adamiču so bili v Črnomlju vpisani v zlato knjigo; želim le, naj bi bili vpisani še novci.

Mihrol Roženc.

— Občinski zveston kot »svačnik« predstavlja Z. Črnomljski smo prelepo naša le donis: Večindustrialne g. Dermta iz Zelenikov je numeraval zgrajenosti zmat mesta Skofje Loke, na v isti občini veliko tovarno usila in čevljev.

kjer bi stotine škofloških revežev našlo delo in zaslužek. Občinski zastopnik je načrt, oziroma zadevno prošnjo g. Dermota zavrnil »iz higienskih razlogov«. Ne vem, ali se modri občinski očetje zavedajo, kaj so s tem napravili. Ali g. ne vedo, da je prebivalstvo našega mesta vsled pomanjkanja prihrank za zaslužek padlo v 30 letih za več kot 400 oseb? (od 2464 na komaj 2000.). Ali ne vedo, kako tožnja vsi trgovci in obrtniki, da v Loki ni prometa. In zaslužka. Ali jim ni znano, koliko se povzdigne splošni zaslužek z otvoritvijo velikih podjetij, koliko se zvišalo občinske doklade in dvigne vrednost hiš in stavbišč. G. bi morali vsaj to vedeti., da pomeni vsako novo industrijsko podjetje velik korak k uresničitvi stare želje vseh Ločanov dobiti kolodvor v neposredno bližino mesta. Sedaj pa hoče g. Dermota sezidati obe tovarni pri kolodvoru in se vsled tega želja naših meščanov menda sploh ne bo nikdar izpolnila. Vse merodajne faktorje nujno opozarjamo, naj vsi v zadnjem trenutku izpremenijo svoj nesrečni sklep in rešijo našo tako zamerljano mestoce pred neprestanim počasnim umiranjem. Mnenja smo, da če more Ljubljana prenašati v svoji sredi smrad 2. Maribor celo 3 usnari (da o Sošanju, Trzinu itd. niti ne govorimo), bi tudi Ločani morali prenesti usnaričlo zuna' mesta. Komunizma se pač ni treba več bati, pa tudi tega ne, da bi delavstvo v starosti prišlo mestu v breme, kajti socialno zavarovanje bo rešeno v bližnji bodočnosti. Vsa mesta, velika, bogata in napredna, podlegajo industriji z vsemi močmi in znanstvenimi lastnimi žrtvami in neumljivo je, čemu bi se ravno naše mestoce po dobrih zgledih ne ravnalo? Ali naj bo na le ros, kar se v Loki šeneče, da je namreč pravi vzrok odklonitve blede zavist napram podjetnemu g. Dermotu samemu?

— **Elektrarna v Fali** nam piše z
vztirom na notico z dne 2. t. m.: Mesto
Maribor je ostalo skoro dva dni brez
električnega toka iz tega-le vzroka:
Vihar v noči od 23. na 24. oktobra je
prevrnil lesen drog v omrežju mestne
ga električnega podjetja in pretrgal
žico iz aluminija, 4 km od Fale odda-
ljeno. Ni se moglo ugotoviti, kaj je bil
vzrok preloma žice. Vsekako pa ni
kriva slaba montaža ali slab material,
ker ta žica je izdržala prejšnjo zimo še
veliko močnejše obtežbe. Razmeroma
dolgi čas za popravilo se ujemljeja s
tem, da se je morala napraviti ne samo
zveza pretrganega voda, ampak po-
trebno je bilo, da se napne pretrgano
žico nanovo na 3 km in da se zopet pri-
kruši na izolatorje. Izkazalo se je pri
vseh podobnih prestopodvih, da se take
raskodbe jako redko zgodijo, vzrok teh
pa ni slaba montaža ali slab material,
in se tudi zaradi tega ne more obojati
elektrarne.

Novo bivališče Karla Habs- burškega.

Kakor znano, pride Karel s svojo Cito na otok Madeira. Madeira je otok v Atlantskem oceanu, pripadajoč Portugalci, nahaja se na 32° 38' š. šir. in 16° 54' zap. d.ž. Oddaljen je 700 km od obali Maroka in 443 km severno od Tenerife. Otok tvori zaleden z otokom Porto Santo in otokom Desertas in z neobljudenimi skalnimi Salvadora portugalsko krožijo Funchal (1815 km²). Otok Madeira je dolg 55 km, širok 24 km. Po sredini otoka se vleče dolgo gorje, visoko do 800 metrov. Posebno divja je severovzhodna stran otoka, ki je nastal vsled delovanja podmorskih vulkanov. Podnebje je zó s milo. Srednja letna temperatura je 18°. Neugodea je samo suha in vroča veter »Leste«, ki prihaja iz Sahare in prinaša rdečast prah. Vegetacija je slična oni na Kanarskih otokih. Na Madeiri je bilo sivočelas obilo gozdov in beseda madeira pomeni v španščini les. Zivine je na otoku malo, obilo pa je pticév in izredno je števílo hroščév, baje nad 700 vrst. Obiljena je samo lužna obal. sredina otoka pa je pusta. Na otoku prebivalo po največji potomci Maurov, Italijanov, Židov in Črncev. Otroci zó s bolehalo in umiralo, zato se prebivalstvo malo pomnoží. Madeira je štela l. 1900. 150.000 prebivalcev, t. j. 185 na km². Angléji pošiljajo na otok svoje bolne na ptílučih Zemlja je last nekóliko velikih posestnikov, ki jo oddajajo najemnikom v obdelovanje. Otok dalje obilo sadla, potem žita, pšenice, koruze, nadalje tobaka. Izbrneca kóstanja. Limon itd. Najglavnejši produkt na Madeiri pa je vino, ki

se tam goji od leta 1421. I zvažalo se je izbornega madejskega vina na leto do 130.000 hektol. Ali vinograde je uničila trina uš in tako je stara trta skoro uničena ter se sedaj prideluje največ vina iz ameriške trte, ki je pa tudi jako dobra. Izvozi se ga nad 20.000 hektol na leto. Najbolše vino se imenuje »malvazija«, ki je čudovito prijetno sladko in učinkuje najugodnejše na duševno razpoloženje. Pravo madejsko vino pijejo bolniki zjutraj in pred jedjo, ker krepi organizem. Trgovina je v glavnem v angleških rokah in Funhal služi Angličem za odpravljalisce premorega. Otok upravlja guverner. Glavno mesto ima 20.000 prebivalcev. Kakor je razvidno iz tega poročila, se gospodu Karlu Habsburškemu in gospel Citi na Madeliri ni bati varov slabaša življenja. Posebno vesel bo Karel »najglavnejšega produkta« na otoku in ni dvoma, da si bo pogostoma privesčil »malvazijo«, kar tako prijetno učinkuje na duševno razpoloženje.

• **Komponist pri delu.** Metode ustvarjanja pri umetnikih so bile vedno zelo različne in večkrat tudi smotne. Komponist Cimarosa je napisal sredi vesele družbe svoje najlepše melodije. Paisiello je komponiral v postelji. Paer je pisal v največjem neredu, se razgovarjal o vseh možgih stvareh, med preprirom z ženo, karajoč otroke in posebno kuharico. Haydn pa je iskal miru in samote v svojem naslonjcu. Gluck je sedel sredi njive pred glasovirjem, na njem pa dve steklenici šampanjca!

* **Krokodili v kopališču.** Neki francoski poročnik je poslal svoje vojake v kopališče Lambet v versailleski okoliščini. Vojaki so poskakali v vodo kakor žabe, poročnik pa si je šel gasit žejo z limonado. Naenkrat pridrvi k njemu nag vojak, ga pozdravi in mu reče: gospod poročnik, konanje je onemogočeno! Zakaj? Zaradi krokodilov! Poročnik je mislil, da se je vojaku zmešalo, vendar pa je odšel z njim. In res v kopališču so plovili pravi krokodili. Vojaki so stali na obali jezera popolnoma nagi in prestrašeni. Od kod krokodili? Neka filmska družba je za ta dan nalezla jezero in spuстила vanj več krokodilov za filmske vpriporitve. Po končani predstavi pa niso mogli poloviti krokodilov, ki se jim je v vodi zelo donadilo. Lastnik je šel v mesto po pomoč in po konjsko meso, da z njim privabi krokodile na breg. S pomočjo volakov so končno polovili vse "kinoigralice". Vojaki pa se niso hoteli več kopati ker so se bali, da ne bi bili na dnu skriti še kak krokodil!

Upravi našega lista so poslali za:
»Ciril - Metodovo društvo«: ženska
podružnica sv. CM. v Ormožu 472 K in
rodbini Jak - Skalar 200 K kot kamen v
spomin nepozabnega prijatelja Avgu-
ština Zajca. — Skupaj 672 kron.

Jugoslovensko Matica: Učenke V. b razreda šišenske širazredne ljudske šole nabrale v srbin in počašče nje velikoga pokojnika kralja Petra I. Osvoboditelja, 52 kron. — Srčna hvala!

— Naskel se je pes volčje pasme, Lastnik naj se zdeli pri Pavel Pleničarju, Glavni kolodvor.

— Dobro znana oseba, ki si je v petek ob dorodidenkuri uri v kavarni »Evropa« izposodila popolnoma nov možik, svileni dežnik se naproša, da vrne istega ravnotraj pri plačilnem nametkarju, sicer se jo bodo policijsko k temu prisililo.

— Cenjenemu občinstvu poročamo, da je pri jugoslovenski izdelovalnici perila »Triglava«, preje Drago iz Genica Vojaka, vstopil kot družabnik v vseh trgov, krogih dobro znani gospod Josip Selovin, trgovec v Ljubljani, ki bo nadalje vodil podjetje. Tovarna je bila razenkar razširjena in opremljena z najmodernejšimi stroji, tako da izvršuje vsakovrstno možko in žensko perilo ter žensko konfekcijo. — Več glej današnji oglas.

— Opozarjamo naše naročnike in tobakarne na današnji oglas na zadnji strani Ciril in Metodovih vžigalic, ki jih priporočamo. Nohen trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsumentje, zahtevajte edino le to vrsto!

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Trašje za strope izdeluje in prodaja
na d' belo n. drobno m² po K 3.57 pri
velikih naročilih značen popust. Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13. Trnovo.

Lokomobilo
20 do 50 konjskih moči kupi takoj
mestna občina na Slavenigradu. Ponudbe
je pošliti direktno na občino. 8154

Nos'e, h'ode, frame

Imam vsi vrstini drugi les e plača
vse vrste in pose ponudbe za
vse vrste materiala - Grica - na
Bela Draga Bessičev
Bela Draga, S. dva ul.
#057

ni se

provozoze /
pa tuhi vrščelina z velik-
nato d. Ponudbe s podatki
in ceno na Anton Petrič, Kon-
dija, Nova vasia, 6057

Pianino
dobro znamke kupim. Pomudbe z na-
vedbo cene pod . Ugodna cena 8141*
na upravo Slov. Naroda. 8144

Spreimem takoj
čevljarskega pomočnika in t
dobri plači. Sprejm in tudi valjence,
že malo t-vežbanega. Frano Šifrer,
čevljar, Skofja Loka. 8157

Trgovca
izvežban me ane stroje, s pri ernim
kitalom, zeli vsotiti kot družab-
ni. Sreame tudi mesto ro lovovja
in skladiščna. Pridrube pod . Kavela
8165 na upravo Slov. Naslov. 8105

Sprejme se takoj spretnega
in izvežbanega
pomočnika
ki je popolnoma vešč stolarskih del za
riporoste in tudi boljše vrste stolov.
Josip Vadnec, kolar v Postojani.
8030

Kuni se
več parov **smučil (skt)**. Event po
nudbe na P.ristovski k. nb „Skale, Ljub-
ljana, Stari trg 34, III. 8053

Rus ki se je moral vsled or-
dnih političnih razmer v Ru-
siji podati tu sem, se priporoča za pri-
jemno službo. Je obsoviran jurist in
sp. elme — ker je s la velika — vsako
službo v mestu ali na deželi, ki mu
omogoči skromen obstanek. Ponudbe
pod „Rus P. 8.86“ na upravo Slov.
Naroda. 8086

Interesenti
za kavarno, restavracijo ali kaj sit čne-
ki se postavi na zelo primernem pr-
storu v Ljubljani se isk. la. Ponudbe pod
„Novo“ n. An. zav. Druge Beso-
likaj & drug, Ljubljana, Sodna
ulica 5. 8013

Inserirajte
v Slov. Narodu.

Kupim polnojarmenik
(Vollgatter), dobro ohranjen, 500—
450 klm. Ponudbe pod „Polnojar-
menik 8066“ na urav. „Sl. Nar.“ 8066

Knjigoveški pomočniki!
Kobor vrzani v svoji stroki, se tako
sprejmejo pri knjigovezu in papirni
industriji Vilke Welz, Maribor. 7970

Kajžirsko 7910

Automersko vino
l. 1920 — priporočata Hval &
Celestina, Ljubljana, Stara pot 9.

Tri izumene saldko tiste
iše za takojšnji n-stop večje
predjete v Ljubljani. Ponudbe z
nav. ob. dosedanje sužbov-nj. in
paciin h zahtevkov od „E 133-7980“
na upravo Slov. Naroda. 7980

Nov otroški vozček
ves porokan, se prod. Ljubljana
S teska 10. 8104

Prodaja se
mlinska jopica in moški kožu.
Sv. Martina cesta 11, L. 8140

Hiša

oziroma vila, dvonadstropna z dvori-
ščem in vrtom, z 8 stanovanji, v naj-
boljsem stanju, na periferiji mesta
Ljubljane, se po ugodni ceni prodaja.
Ponudbe pod „500. 00“ na An. zav.
Prigo Beseljak & drug, Ljubljana,
pod in ulica 5. 8016

Družabni klub

za dobro vpeliano trgovino v sre-
dini mesta Maribor, na najbolji
prometnem prostoru, se takoj
prodaja. — Potrebni kapital je
300.000 kron. Ponudbe je poslati
na oglasni zavod I. Sušnik, Ma-
ribor, Slovenska ulica 15. 8155

Istom
družabnika
s kapitalom za upeljano trgovino (all
prodam). Ponudbe pod Manufaktura 8
poštno ležeče Ceje. 802

Gospodična
država uradu ev. išče za popoldansk
ure pisarniškega dela. Najrajš
bi šla kot pomoč knjižkovodstva h ku
kernu večjemu trgovskemu podjetju ozi
tudi kot strojepisks. Ponudbe pod „Vi
stina 8145“ na upravo Slov. Nar. 814

30.000 kron
o 6 in pol odst. dam za prvo vknj 2b
na po postvo v Ljubljani ali bližnji vas
Ponudbe pod „Ne me čuina 8143“ v
urajo o Slov. Narod. 814

Avtobus
22 s del. se po ugodni cenl prodaj
z avca v Benet. kon. k se 35/45 Hi
dvig in vemer 150/110 mm. vsia obrv
ev, polni gumi štev. mo orja 3170. N
pove uprava Slov. Narod. 817

Otvori se jutri v nedeljo
„ŠTEFANOVA KLET“
nasproti frančiškanske cerkve v Ljubljani.

„ORIENT“
družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jaučar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „UNION“.

Usnjarijem priporočamo ribje olje
(Fischtran). Zahtevajte oerte in vzorce.
Drogerija „Sanitas“, Celje. (Slovenija).

DELOVODJO
all
PREDDELAVCA
za proizvajanje barve i & o „HIF“, kemična tvor-
nica, Zagreb. 8158

MAKS PENN
strojna industrija in tehnične potrebe
München, Elisenstrasse 7
se priporoča, za nabavo vsakovrstnih strojev za industrijo, obrt
in električno, lokomobil, motorjev, kompletnih torniških naprav.
Specialiteta: rabljeni, dobro ohranjeni stroji in naprave, vse v
tehnično stroko spadajoče potrebščine. Jugoslovanske reference.

20 klavirjev pianinov in harmonijev
Förster, Bösendorfer, Heitzman it.
razstavljajo pri trdki
ALFONZ BREZNIK
bivši učitelj Glas-
bene Matice
Ljubljana, Kongresni trg 15.
Prodaja tudi na obroke. — Največja trdka in izposojalnica v Jugoslaviji. —
Velikanska zaloga violin, vsega glasb. orodja, strun (engros detail) in muzikaliij

COSULICH - LINE
proj. (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika
prevaža potnike v New York redno 3 krat v ju-
žno Ameriko po 1 krat mesečno.
Posnita daje in voz-
ne liste prodaje **SIMON KMETEC**, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26

Luknjane pločevine
za vsakršno svrhu: „Waffelbleche“, zastenske plo-
čevine (Verkheidungsbleche), obložne pločevine, si-
taste pločevine, okrasne pločevine itd., štancna in
težkopločevinasta dela.
MEGUIN A. G. BUTZBACH/Hessen
Generalvertreter: Bergdirektor a. D. Sonnenmoser Wien XIX.,
Sievingerstrasse 30 a. 5775

Hrv. industrija katrana d. d.
Zagreb.
Proizvodi od katrana i kolofonije, krovna
lijepenka, sve vrste sredstava za izoliranje
proti vlagi, tehničke masti kao i ulja itd.
SKLADIŠTA: Beograd, Brod na Savi, Ljubljana,
Novi sad, Pečuh i Osijek.

Stroje za žage
Katorer — Altitting
dobavlja brzo po najnižih torniških cenah
„ALAT“ d. d. Zagreb, Galjeva ulica 59.

Lokomobile
Assmann & Stöckert, Cannstatt
dovaja brzo po najnižih torniških cenah
„ALAT“ d. d. Zagreb, Galjeva ulica 59.

Pozor
vozniki izvoščiki!
Seno v vsaki množini
na drobno in de-
bela se dobi v **Zgornji Sili**
pri **Kameti mizi.** 7763

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
„pri Zlati topati“ 6186
(proj. Hammersehmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
nasproti križiščne cerkve.
Zaloga cementa.

Ugodna prilika
za nakup žice.
Imam pol vagona žice žgane št. 22 p
jako nizi cen: za oddati. Imam
tudi ca 2 vagona napol sladkega sene
po ugodni cen na prodaj.

Kupim vsa o množino lenega
suhoga buko-
vega opija ter bukov in hr-
stove pruge. Cenjena nročila in
pudbe je po-lati na

Franjo Drobnič
trgovec, Laško.

Več
zidarjev
se sprejme pri stavbi iku
Jaroslav Breuer
Voješka ulica 16. Prilovo.

Paravica (epilepsija)
Ze 20 let raziskuje „Epileptic“
Dr. Well, Frankfurt a. M. z uspe-
hom rabijo zdravilki, bojnice za
usredno sredstvo za robitenje epi-
leni e pa tudi proti Vid vemu plesu,
histarij, žilnim bolečinam in žučni
oslabelosti. Bolniki ga radi utirajo
nasko nrenala. Dr. med. K. Ganz
niše: „Noben pomočnik pri zdrav-
ljenju epile sije ne služi tako do-
bro“. Dobiva se zonet v velik mo-
šini v veletrgovalnih in ikarnah.
Izdeluje na sanovir lca Dr. R. &
Dr. O. Well, Frankfurt a. M. 420

Nove knjige
ŽIVOT ISUSOV
od E. Rema (prev. F. Dominko-
vič) brošura K 60.—, vezano 70.—.
F. M. DOSTOJEVSKI
od Dr. D. Prihase (studij o sveš-
tenskom človeku) brošura K 80.—
in originalnom vezu K 150.—.
MAKSIAM PAVSLAVIZAM I
JUGOSLAVENSTVO
od Dr. M. Radakovića broš. K 20.—.
MODRI ČOVJEK
od Stanka Tomšića, broš. K 20.—
Sve narudžbe obavlja:
„Moderna knjižnica“ Zagreb,
Nikoličeva ulica br. 8
Salje se samo pouzde. Pre rodayaci
imadu znatan popust.

Misi, podnare, stanice, štovi
in vsa golazen mora rogniti, svo
parablate mora najbolje pre zkufene
in splošno hvaljena sred itva, kot proti
poliskim in hišnim m šim K 11, za pod-
ane 16 K; za 4 urke rosebro mo-
na vrsta K 25; tikuna za s entoe
K 15; uničevalec mofek K 1 in 25; pra-
tek pri mofesom K 10 in 25; mazilo
roti udov pri budah K 5-12; ma-
zilo za udi p i tivali 6-12; prač k
a mti v oblaki in vori u K 10 in 25;
iktura proti mofesom na sad u in
relejnadi (uničev. rastlin). Prač
roti mofetam K 10, in 25. Politi-
na noviziju Zavod za eksport M
Jankar, Petrinjska ul 3. Zagreb 18.
Preprodajalci popusti!

Ludwig Hinterschweiger & Co.
Maschinenfabrik u Essershausen E. u. H. E.
Lichtenegg bei Wels. O. Oestr.
Specialitete:
stroji za opekarnice
ter kompletne opreme za opekarnice
in tvornice za glinaso bago,
kamnelomno
in kompletne narave za napravljane
gramozu in peska,
transportne naprave
prenosne naprave na vrvi in verige, riže
na vrvi, ran'rne naprave krožni trans-
porteri, visoke železnice naprave za po-
njenje motov s premogom, elevatori itd.
Široki za dviganje bremen
kr pti, navoji, g aniki, dvigala, napra-
a prek skidanje za novino in miao ins-
biago, vrtilni stroji za napravlan-
biaga, raznihi navoji it.

Klavirje
opisane in poprav-
ljene in to so
ter gre tudi na
deležo.
Telika Povke, Ljubljana, Tržaška c. 45

Ciril - Metodove vžigalice
„DRAVA“ - VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri sv. Perdanu v Ljubljani
MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!
To vžigalice
so v pri daru sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI.
Cena povsem konkurenčna. Pri
vžigalic zahtevajte moj črtik.
J. Perdan, Ljubljana.

STAMPILJE
Anton Černe
GRAVEUR
in
Ljubljana, Dvorni trg št. 1

„PARAMON“
Gumijevе pете. Nabo-
končljiva trajnost. Tvor-
nica: Bratislava - Petr-
žalka. Prodajni biro: Pa-
ramon Gummiindustrie,
Wien VII. Neubaugasse No. 7.

iv. Jax in sin
Ljubljana, Gospodarska c. 2
Šivalni stroji
izborna konstrukcija
in elegantna izvršitev
iz tovarne v Lincu
Ustanovljena l. 1867
Vezanje počinja brezplačno
Pisalni stroji „Adler“
Cenili zaseni in franko.
Kolesa iz prvih tovarn:
Barkhop, B'ryis, Welfenrad.
Začasno znižane cene.

Nakit za božično drvce
u 37 raznih vrsta.
Raznobejni trdri napr, svileni pan'r, izelice, žice za ruže, svječnice za
ber, praskalice. Razglednice za Božić i Nova godinu nudja u najvećem izboru
i jeftinim cijenama
Papirnica (L. Miler) St. Kugli
Zagreb, Ilica 30.
Zatražite naš oļjenik boļioliik stvari. — Upravo izašli svi kalendari!

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.
Otvoritev
podružnice v Slovenjemgradu
Upravni svet Slovenske eskomptne banke v Ljubljani
naznanja, da otvori 15. novembra 1921 svojo
podružnico v Slovenjemgradu
na Glavem trgu, v hiši bratov Kopač (Reitterja nast.). Pod už-
nica se bode bavila v v b neno stroko spada očimi posli.
Upravni svet.

Izvozna lesna trdka
z lastnimi skladišči v Trstu ter z najboljšimi zvezami po celi Ita-
liji, Grčiji itd. išče v svrhu razširjenja trgovine prvovrstne
žago, ki bi dobavljale les v vsaki množini in vsake vrste v ko-
misijo ali proti plačilu. Ponudbe pod „Izvoz“ na anončni zavod
Drago Beseljak & drug., Ljubljana Sodna ul. 5. 8056

Parketne deščice
arastove, bukovе parjene, broski pod in vsakovrsten rezan les
lastnega izdelka nudi po najnižjih cenah
Ivan Slička, tovarna parketov in parna žaga, Ljubljana,
Metelkova ul. 4.
Kupuje rezan les v deblih v vsaki množini, kakor tudi gozdne
parcele. — Sprejema les v razenje na polnojarjenik po naročilu.

Amerikanska trdka
„SINGER“ šivalni stroji
Bourne & Co, New York
je razširila svoje delovanje v državi SHS ter je v stanju prevzemati
vse v to spadažeče posle kakor:
urejevanje tvornic s specijalnim „Singer“ šivalnimi stroji vseh vrst z
električnim pogonom; poleg tega ima v zalogi vse vrste strojev za obrt
in industrijo kakor tudi za rodbinsko porabo.
Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ulica 3
in v vseh večjih krajih države SHS.
Mehanična delavnica za popravila povečana.

BETON-ZELEZOBETON
VOĐNE ZGRADBE
ELEKTARNE
Stavbeno
Podjetje
Jnž. Laurencić & Co
IZRABA PODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-ŽEZUOLNISE-PILE-INDUSTRIJ-STAVBE-MOSTOVI
PRORADUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Brüder Fischer
Wien, III., Fasongasse 30.
Brzojavi: Lokomobilscher Wien Telefon M. 5095, 9288
dobavljajo
lokomobile
sedaj točno in kratkodobno dobavne:
Wolf:
600, 400, 800, 150, 130, 100, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 25, 20, 15, 10 HP
Lanz:
300, 200, 70, 50, 45, 35, 30, 25, 20, 15 HP
Holherr - Schrantz:
25, 20, 15 HP,
in različne druge prve znamke.
Lokomobilni kotli
120, 60, 23, 7 qm.
Pod jamstvom za obratno spratnost. Lastna moderna poprav-
iljalnica. Agregati uradno proiskufeni. 4382
Vprašanja na Stebi & Tujec, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Nakit za božično drvce
u 37 raznih vrsta.
Raznobejni trdri napr, svileni pan'r, izelice, žice za ruže, svječnice za
ber, praskalice. Razglednice za Božić i Nova godinu nudja u najvećem izboru
i jeftinim cijenama
Papirnica (L. Miler) St. Kugli
Zagreb, Ilica 30.
Zatražite naš oļjenik boļioliik stvari. — Upravo izašli svi kalendari!

Velika zaloga klobukov in slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

Izvarnar v Štobu pošta Domžale
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Kovačevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

G. F. Juršek
uglaševalec glasovirjev
v Ljubljani
Wolfeva 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravila glasovirjev in harmonijev specielno strokovno, točno in ceno.

Jetika!

Dr. Pečnik, Jetika.

Današnje strogo znanstveno zdravljenje. Vsak jetičnik, ki hoče doma ozdraviti naj kupi to knjigo. V vseh knjigarnah, 48 strani, 9 K.

Inženier dr. Miroslav Kasa

Ljubljana, Hillerjeva ul. 7.

Specialno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe. — Izraha — vodnih sil.

Svileni papir za cvetice

v 50 barvah

Krepni zvitki

znamka „KAKADU“

v 50 barvah.

PELLURE

bele in v barvah.

Kopirni zvitki in papir za kopije itd. itd.

P. Magdič,

Ljubljana, nasproti glav. pošte.

Dospele zadnje novosti

obleke	od K 1600.—
kostumi	„ „ 2800.—
plašči	„ „ 1900.—
svilene bluže	„ „ 750.—
angleške flanel bluže	„ „ 195.—

Velika izbira večernih oblek iz kineškega krepa in svile, svil. trikot-obleke. Pletenine, zim. perilo, rokavice, nogavice.

== Vsi modni predmeti. ==

BRAKO, MIRNA

najmoderneje urejena tovarna za izdelovanje najraznovrstnejših

pil

Iz prvovrstnega materiala v vanki množini. Prevzemajo se tudi stare pile v novo nasekanje

Brata KOLENČ, Mirna, Dolenjsko.

Cene zmerno. Izvršitev točna.

Pazite na znamko: BRAKO, MIRNA.

250 Modni salon 250

Stuchly-Maške

Ljubljana, Židovska ul. 3.

Ima v zalogi fine in najnovejše oblike ter kinstano

klobuke in čepice

od K 250.— naprej.

250 Popravila se sprejemajo. Zalni klobuki vedno v zalogi. 250

„Triglav“ jugoslovanska izdelovalnica perila

način in otvorila

lastno prodajalno in skladišče v Kolodvorski ulici št. 3,

v hiši g. Rojina, nasproti Hotela Štrukelj,

kjer se sprejemajo vsa naročila in prodaja vse v to stroko spajajoče moško in žensko perilo, ženska konfekcija i. t. d. iz lastne tovarne in po najnižji dnevni ceni. Priporočamo se cenj. občinstvu in trgovcem za nadaljnjo naklonjenost.

Samo na debelo. „Triglav“ J.I.P. Samo na debelo.

Vojska & Šelovin.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Čast nam je javiti, da smo sklenili ustanoviti delniško družbo pod tvrdko

„VINARIA“ delniška družba vinogradnikov v Ptuj,

v svrhu najugodnejšega vnočevanja pridelka, zlasti tudi potom izvoza v inozemstvo.

Naš odbor je že prevzel imetje „Vinarske zadruge“, (Weinbaugenossenschaft) v Ptuj, ki obstoji iz velikih, popolnoma opremljenih kleti, dragocene vinske posode, kletarskega orodja gostilne itd. Na tej podlagi se naj izvrši organizacija naših vinogradnikov.

Osnovna delniška glavnica, ki se daje v podpis, znaša

3,000.000 K

in je razdeljena na 7500 delnic a 400 K nominalne vrednosti.

Za razne stroške pri izdaji delnic je plačati 20 K na delnico.

Nominalni znesek po 400 K s 6% obrestmi od 1. oktobra 1921 in pripadajočimi stroški 20 K od vsake delnice je v celoti položiti takoj pri podpisu.

Podpisovanje se vrši od 10. do 20. novembra 1921.

Odbor si pridržuje pravico svobodne dodelitve delnic do 15. decembra 1921 in se subskribentom po preteku tega roka za nedodeljene delnice vplačana protivrednost takoj vrne.

Podpisne izjave in vplačila na delnice sprejemajo:

1. Zadržna zveza v Celju, 2. Hranilno in posojilno društvo v Ptuj, 3. Ljubljanska kreditna banka, podružnica v Ptuj, 4. Posojilnica v Mariboru in 5. Okrajna posojilnica v Ormožu.

Vabimo uljudno k podpisovanju delnic naše vinogradnike, posebno Ljutomerskih in Slovenskih gor, prijaznih Hrvat in vseh vinorodnih štajerskih okrajev.

V Ptuj, dne 10. novembra 1921.

Za proponentski odbor:

Dr. Anton Božič, predsednik; — Hranilno in posojilno društvo v Ptuj; — Anton Jurca, kom. svet. in veletrgovec v Ptuj; — dr. Fran Jurtela, odvetnik in posestnik v Ptuj; — Janko Lesničar, ravn. Zadržne zveze v Ptuj; — Ivan Perko, posestnik v Ptuj; Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjkovcih; — dr. Ivan Fermevc, tajnik; — Janez Šegula, veleposestnik v Hlaponcih; — Franc Toplak, davčni upravitelj v p. in posestnik v Ptuj; — Ignac Vindiš, veleposestnik na Bregu pri Ptuj; — Jakob Zadravec, veleposestnik in industrijalec v Središču.